

Bryssel 24.3.2021
COM(2021) 137 final

2021/0070 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON SUOSITUS

eurooppalaisen lapsitakuun perustamisesta

{SWD(2021) 62 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen ilmoitti aikovansa luoda eurooppalaisen lapsitakuun, jotta voidaan varmistaa, että ”kaikilla lapsilla, jotka ovat Euroopassa köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa, on kaikkein perustavimmat oikeudet, kuten oikeus terveydenhuoltoon ja koulutukseen”.¹ Lasten tukeminen pienestä pitäen kautta koko lapsuusajan on ensiarvoisen tärkeää kestävän, yhdenvertaisen, osallistavan ja kilpailukykyisen osaamistalouden sekä oikeudenmukaisen yhteiskunnan rakentamiseksi.

Tämän ehdotuksen tarkoituksena on ehkäistä ja torjua sosiaalista syrjäytymistä, ja sillä tuetaan jäsenvaltioita niiden pyrkimyksissä taata avun tarpeessa oleville lapsille laadukkaiden keskeisten palveluiden saanti: varhaiskasvatukseen, koulutukseen (mukaan lukien kouluissa tapahtuva toiminta), terveydenhuoltoon, ravitsemukseen ja asumiseen. EU:ssa useimmilla lapsilla on jo mahdollisuus hyödyntää näitä palveluita. Palveluiden kaikille avoin ja aidosti kaikki kattava saanti on kuitenkin olennaisen tärkeää, jotta varmistetaan yhtäläiset mahdollisuudet kaikille lapsille ja etenkin niille, jotka kärsivät köyhyydestä johtuvasta sosiaalisesta syrjäytymisestä tai muunlaisesta huono-osaisuudesta.

Sosiaalinen syrjäytyminen on ilmiönä monimutkainen ja moniulotteinen. Sen keskeisiä syitä ovat köyhyys ja resurssien niukkuus, mutta myös huono-osaisuuden eri muodoista johtuvat ongelmat tavaroiden ja palveluiden yhdenvertaisessa saannissa, mikä estää täysipainoisen osallistumisen yhteiskunnan toimintaan.² **Ehdotuksen kohderyhmänä ovat avun tarpeessa olevat lapset,** millä tarkoitetaan köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevia lapsia. Pienituloisilla henkilöillä on monenlaisia haasteita sekä vaikeuksia esimerkiksi työmarkkinoilla tai tavaroiden ja palveluiden saannissa, minkä vuoksi EU:n tasolla on sovittu **köyhyys- ja syrjäytymisriskiä** mittaavasta yhdistelmäindikaattorista. Sillä mitataan i) niiden henkilöiden lukumäärää, joiden ekvivalentti käytettävissä oleva tulo (sosiaalisten tulonsiirtojen jälkeen) jää köyhyysrajan³ alapuolelle, ii) vakavaa aineellista puutetta, millä tarkoitetaan sellaisten perushyödykkeiden puutetta, joita tarvitaan riittävän elintason takaamiseksi tietyssä yhteiskunnassa⁴ sekä iii) erittäin alhaista työssäkäyntiastetta⁵. Tällaisissa kotitalouksissa asuvat lapset ovat erityisen alttiita sosiaaliselle syrjäytymiselle, minkä vuoksi he ovat tämän suosituksen kohderyhmää.

Useimmissa EU27-maissa köyhyys- ja syrjäytymisriskiaste on lapsilla muuta väestöä suurempi. Köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevissa kotitalouksissa asui vuonna 2019 kaikkiaan 22,2 prosenttia lapsista eli lähes 18 miljoonaa lasta, kun koko väestön tasolla osuus

¹ Poliittiset suuntaviivat Euroopan komissiolle 2019–2024.

² Ks. esim. komission tiedonanto *Towards a Europe of Solidarity: Intensifying the Fight Against Social exclusion, Fostering Integration*, COM(92) 542; Resolution of the Council and of the ministers for social affairs meeting within the Council of 29 September 1989 on combating social exclusion (Neuvoston ja sosiaaliministereiden neuvoston päätöslauselma, annettu 29. syyskuuta 1989, sosiaalisen syrjäytymisen torjumisesta) (EYVL C 277, 31.10.1989, s. 1). Levitas et al. (2007), The multi-dimensional analysis of social exclusion; YK (2016), ”Leaving no one behind: the imperative of inclusive development. Report on the World social situation 2016”.

³ Määritely 60 prosentiksi kansallisesta ekvivalentista käytettävissä olevasta mediaanitulosta sosiaalisten tulonsiirtojen jälkeen.

⁴ Vakavalla aineellisella puutteella tarkoitetaan tilannetta, jossa henkilöllä ei oman tahtonsa vastaisesti ole varaa neljään seuraavista yhdeksästä: 1) vuokran tai asuntolainan lyhennysten maksu tai sähkö-, kaasu- tai vesilaskun maksaminen, 2) kodin pitäminen riittävän lämpimänä, 3) odottamattomista menoista selviytyminen, 4) lihan tai muun proteiinin säännöllinen saanti, 5) lomamatkat, 6) televisiovastaanotin, 7) pyykinpesukone, 8) auto, 9) puhelin.

⁵ Erittäin alhaisella työssäkäyntiasteella tarkoitetaan sitä osuutta alle 60-vuotiaasta väestöstä, joka asuu kotitalouksissa, jonka työikäiset ovat edeltävän vuoden aikana työskennelleet alle 20 prosenttia työskentelypotentiaalistaan.

oli 20,9 prosenttia eli noin 91 miljoonaa henkilöä. Köyhyys- tai syrjäytymisriski on myös pienentynyt viime vuosikymmenen aikana lapsilla muuta väestöä hitaammin. Lisäksi köyhyysvaje⁶ on EU27-maissa lapsilla suurempi (25,4 prosenttia vuonna 2019) kuin muulla väestöllä (24,3 prosenttia). Sama pätee myös pitkittyneeseen köyhyyteen⁷ (vuonna 2018 osuus oli lapsilla 14,1 prosenttia ja muulla väestöllä 10,8 prosenttia).

Lasten sosiaalinen syrjäytyminen ja ongelmat keskeisten palveluiden saannissa korreloivat vahvasti keskenään. Köyhyydessä elävät tai erityisestä huono-osaisuudesta kärsivät lapset kohtaavat todennäköisemmin esteitä sosiaalisten, kognitiivisten ja emotionaalisten taitojensa kehittymisen sekä hyvinvointinsa kannalta keskeisten palveluiden saannissa. Vaikka nämä palvelut ovat yleisesti käytössä kaikissa jäsenvaltioissa, on osoitettu, että niiden saanti ei jakaudu tasaisesti. Noin kolmasosassa jäsenvaltioista keskituloiset vanhemmat pitävät varhaiskasvatuksen kustannuksia erittäin korkeina. Koulukirjat, -kuljetukset, -ateriat sekä kouluissa tapahtuva lisätoiminta rasittavat merkittävästi perheiden taloutta viidessätoista jäsenvaltiossa. Useissa jäsenvaltioissa vain osa lasten terveydenhuoltoon liittyvistä palveluista on täysin maksuttomia. Kuudessa jäsenvaltiossa yli 10 prosenttia lapsista asuu erittäin puutteellisissa asuinoloissa. Asunnottomuus on lisääntynyt lähes kaikissa jäsenvaltioissa, ja siitä kärsivät myös lapset. Palveluiden eriarvoisen saannin syyt ovat moninaisia. Se voi johtua esimerkiksi vanhempien tai huoltajien varattomuudesta aiheutuvasta kyvyttömyydestä maksaa palveluista, palveluiden rajallisesta saatavuudesta etenkin maaseudulla⁸, syrjäseuduilla tai epäedullisessa asemassa olevilla alueilla, puutteista palveluiden mukauttamisessa tai henkilökunnan mukautumisessa, kun asiakkaina ovat lapset, joilla on erityistarpeita, saatavilla olevia palveluita koskevan tiedon puutteesta tai hallinnollisista esteistä.

Köyhyyden lisäksi myös muut huono-osaisuuden muodot voivat olla osallisuuden ja yhteiskuntaan osallistumisen tiellä. Ehdotuksessa suositellaan myös, että köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevien lasten tukemiseksi tarkoitettuja kansallisia yhdenmukaisia toimenpiteitä laatiessaan jäsenvaltioiden on, aina kun se on tarkoituksenmukaista, otettava huomioon asunnottomien tai erittäin puutteellisissa asuinoloissa asuvien, vammaisten, maahanmuuttajataustaisten, rodulliseen tai etniseen vähemmistöön, etenkin romaneihin, kuuluvien, vaihtoehtoisessa hoidossa, etenkin laitoshoidossa, olevien sekä epävarmassa perhetilanteessa elävien lasten erityistarpeet.

Muita heikommista lähtökohdista tulevat lapset kärsivät suhteettoman paljon sosiaalisesta syrjäytymisestä, jonka syynä on usein köyhyys tai puute. Yksinhuoltajaperheessä, vähintään kolmilapsisessa perheessä tai maahanmuuttaja- tai romanitautaisessa perheessä kasvavien lasten köyhyysriski on jäsenvaltiosta riippuen kaksinkertainen tai kolminkertainen muihin lapsiin nähden.⁹ Muita heikommista lähtökohdista tulevat lapset osallistuvat myös huomattavasti harvemmin varhaiskasvatukseen. Laitoshoidossa olevat lapset eivät välttämättä pääse kaikille avoimen yleisopetuksen piiriin. Vammaiset, maahanmuuttajataustaiset tai maaseudulla tai syrjäisillä alueilla asuvat lapset eivät aina pysty osallistumaan suureen osaan kouluissa tapahtuvasta toiminnasta. Esteenä saattavat olla liian korkea hinta, riittävän infrastruktuurin puute tai esteettömyys- tai kieliongelmat.

⁶ Köyhyysvajeella eli pienituloisten mediaanitulotason etäisyydellä pienituloisuusrajasta määritetään, kuinka köyhiä köyhät ovat. Se lasketaan köyhyysriskirajan alapuolella olevien henkilöiden ekvivalentin käytettävissä olevan mediaanitulon ja köyhyysriskirajan erotuksena, ilmaistuna prosentteina köyhyysriskirajasta.

⁷ Pitkittyneesti köyhyysrajan alapuolella olevien osuudella tarkoitetaan niiden henkilöiden osuutta, jotka elävät kotitaloudessa, jonka ekvivalentti käytettävissä oleva tulo oli alle köyhyysrajan kuluvana vuonna ja vähintään kahtena kolmesta edeltävästä vuodesta.

⁸ Komissio antaa kesäkuussa 2021 tiedonannon maaseutualueita koskevasta pitkän aikavälin visiosta, jossa käsitellään muun muassa lasten rajallisia mahdollisuuksia saada palveluita maaseudulla, syrjäseuduilla tai epäedullisessa asemassa olevilla alueilla.

⁹ Neuvoston 15. maaliskuuta 2021 hyväksymä yhteinen työllisyysraportti 2021.

Ongelmatonta ei ole myöskään näiden lasten osallistuminen ennaltaehkäiseviin terveysohjelmiin. Matalan tulotason tai epävarman perhetilanteen vuoksi ravitsemus saattaa usein olla epäsäännöllistä tai epäterveellistä. Lisäksi kohtuuhintaisten ja riittävien asuntojen ja myös turvallisen juomaveden puute lisää todennäköisyyttä kärsiä erittäin puutteellisista asuinoloista ja vaikuttaa lasten yleiseen hyvinvointiin. Kaikki nämä haittatekijät ylläpitävät sukupolvesta toiseen jatkuvaa sosiaalisen syrjäytymisen kierrettä, millä on lasten elämään vakavia ja pitkäaikaisia vaikutuksia.

Lasten sosiaalisen syrjäytymisen ehkäiseminen ja torjuminen on olennaisen tärkeää yhteiskunnalliselle edistykselle ja kestävälle kehitykselle. Sosiaalinen syrjäytyminen tuhoaa lasten nykyisiä ja tulevia mahdollisuuksia ja heidän kykyään osallistua yhteiskunnan toimintaan nyt tai tulevaisuudessa. Syrjäytyneillä lapsilla on paremmassa asemassa olevia tovereitaan pienempi todennäköisyys olla terveitä ja menestyä koulussa. Koulunkäynnin keskeyttämisen riski on heillä suurempi, ja aikuisiksi vartuttuaan he kärsivät todennäköisemmin (pitkäaikais)työttömyydestä ja köyhyydestä heikkojen työmahdollisuuksien ja alhaisten tulojen vuoksi. Heikolla koulutustasolla ja terveydentilalla on myös merkittäviä taloudellisia ja työmarkkinavaikutuksia, sillä ne estävät työllisyyden kasvua ja vähentävät työvoiman pätevyyttä ja tuottavuutta.

Covid-19-kriisi on pahentanut olemassa olevaa eriarvoisuutta, ja vaarana on köyhyys- ja syrjäytymisriskiasteen merkittävä kasvu. Kriisin myötä on syntynyt uusia sosioekonomisia riskejä naisille ja heikossa asemassa oleville väestöryhmille, kuten yksinhuoltajille, lapsille ja vanhuksille, vammaisille henkilöille, maahanmuuttajille, vähemmistöille, nuorille työntekijöille ja epävarmassa työsuhteessa oleville sekä henkilöille, joiden asuinalueella tai kotona digitaaliset yhteydet ovat heikot tai puuttuvat kokonaan. Pieni- ja keskituloiset ryhmät kärsivät muita todennäköisemmin tulonmenetyksistä, mikä johtuu näiden ryhmien kasvavasta työttömyydestä ja heikommista etätyömahdollisuuksista. Kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin kohdistuvien vaikutusten uskotaan lisäävän eriarvoisuutta, jolloin uudet kotitalouksien ryhmät saattavat joutua köyhyys- tai syrjäytymisvaaraan. Koulujen sulkemisen johdosta monet lapset eivät enää ole saaneet kouluateriaa, jolloin he ovat jääneet vaille säännöllistä ravinnon lähdettä. Digitalisaation yleistymisen on jossain määrin lieventänyt koulujen sulkemisen aiheuttamaa opintovajetta, mutta monilta lapsilta on puuttunut tyydyttävä kotiopiskeluympäristö, koska heillä ei esimerkiksi ole tarvittavia laitteita, internetyhteys on heikkolaatuinen tai he eivät saa koulunkäyntiin riittävää tukea. Covid-19 ja sosiaalisen kanssakäymisen rajoittaminen ovat vaikuttaneet myös virallisiin hoito- ja hoivajärjestelyihin, koulutukseen ja vapaa-ajan palveluihin.

EU:ssa vallitsee yksimielisyys siitä, että on tärkeää taata erilaisista huono-osaisuuden muodoista kärsiville lapsille laadukkaiden keskeisten palveluiden tosiasiallinen ja syrjimätön saanti. Euroopan parlamentti on kehottanut 24. marraskuuta 2015 antamassaan päätöslauselmassa¹⁰ ja uudelleen Euroopan sosiaalirahasto plussasta 4. huhtikuuta 2019 antamassaan päätöslauselmassa¹¹ ottamaan käyttöön eurooppalaisen lapsitakuun, jonka päähuomio on köyhyydessä elävissä lapsissa ja jossa painotetaan tiettyjä keskeisiä palveluita. Euroopan parlamentti on myös pyytänyt komissiota selvittämään tällaisen eurooppalaisen lapsitakuun toteutuskelpoisuutta monivuotisen valmistelutoimen avulla. Myös neuvosto pyysi 8. kesäkuuta 2020 antamissaan päätelmissä komissiota esittämään eurooppalaista lapsitakuuta

¹⁰ Euroopan parlamentin päätöslauselma 24. marraskuuta 2015 epätasa-arvoisuuden ja erityisesti lapsiköyhyyden vähentämisestä (2014/2237(INI)).

¹¹ Euroopan parlamentin lainsäädäntöpäätöslauselma 4. huhtikuuta 2019 ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+) (COM(2018) 382 – C8-0232/2018 – 2018/0206(COD)).

koskevan ehdotuksen. Euroopan tilintarkastustuomioistuin totesi 29. syyskuuta 2020 antamassaan lapsiköyhyyttä koskevassa erityiskertomuksessa 20/2020¹², että lasten köyhyyden torjunta edellyttää komission jäsenvaltioille antaman tuen parempaa kohdentamista. Neuvosto vastasi erityiskertomukseen kehottamalla komissiota sisällyttämään lasten köyhyyden torjuntaa koskevia toimia ja tavoitteita tuleviin aloitteisiinsa, myös osana talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson koordinoitiprosessia. Euroopan parlamentti antoi 11. maaliskuuta 2021 päätöslauselman lasten oikeuksista lapsen oikeuksia koskevaa EU:n strategiaa silmällä pitäen.¹³ Päätöslauselmassa parlamentti kehottaa komissiota esittämään ehdotuksensa eurooppalaisen lapsitakuun perustamisesta vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä ja jäsenvaltioita nopeuttamaan sen täytäntöönpanoa ja investoimaan kaikki mahdolliset resurssit, mukaan lukien EU-rahastoista. Samalla Euroopan parlamentti korosti, että jäsenvaltioiden olisi laadittava lasten köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi monivuotisia kansallisia strategioita ja eurooppalaisen lapsitakuun kansallisia toimintasuunnitelmia.

Yhtäkään lasta ei saa jättää jälkeen. Kun otetaan huomioon väestönkehityksen suuntaukset ja osaamisvajeet, joihin kiinnitettiin huomiota 17. kesäkuuta 2020 annetussa komission kertomuksessa väestönmuutoksen vaikutuksesta¹⁴, on välttämätöntä pitää huolta nuorten sukupolvien mahdollisuuksista sosioekonomiseen taustaan katsomatta. Vaikka EU:n sosiaalisen osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden taso kuuluu maailman korkeimpiin¹⁵, tarvitaan kuitenkin määrätietoista politiikkatoimia tukemaan muita vaikeammassa oloissa eläviä lapsia, joiden elämää erilaiset huono-osaisuuden muodot voivat haitata. Sen vuoksi eurooppalaisessa lapsitakuussa keskitytään avun tarpeessa olevien lasten tukemiseen.

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari muodostaa kehyksen EU:n ja kansallisen tason toimenpiteille, joilla edistetään oikeudenmukaisia ja moitteettomasti toimivia työmarkkinoita sekä sosiaalista suojelua ja osallisuutta.¹⁶ Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevalla toimintasuunnitelmalla¹⁷ pyritään parantamaan edelleen elintasoa, työoloja ja kaikkien ihmisten yhtäläisiä mahdollisuuksia, millä varmistetaan oikeudenmukaisuus, selviytymiskyky ja ylöspäin tapahtuva sosiaalinen lähentyminen. Toimintasuunnitelma antaa uutta pontta EU:n köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vastaiseen työhön. **Toimintasuunnitelmassa asetetaan tavoitteeksi vähentää köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevien määrää vähintään 15 miljoonalla henkilöllä, joista vähintään viisi miljoonaa on lapsia.** Tarkistetulla sosiaali-indikaattoreiden tulostaululla seurataan jäsenvaltioiden suuntauksia ja tuloksia, minkä ansiosta komissio voi seurata edistymistä sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanossa osana vakiintunutta politiikan koordinoitikehystä eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä.

¹² Erityiskertomus 20/2020: Lasten köyhyyden torjunta – komission tuen kohdentamista parannettava, Euroopan tilintarkastustuomioistuin, 2020.

¹³ Euroopan parlamentin päätöslauselma 11. maaliskuuta 2021 lasten oikeuksista lapsen oikeuksia koskevaa EU:n strategiaa silmällä pitäen (2021/2523(RSP)).

¹⁴ Euroopan komission kertomus väestönmuutoksen vaikutuksesta, 2020.

¹⁵ Esimerkiksi yleiset tuloerot, joita mitataan ylimmän ja alimman tuloviidenneksen tulo-osuuksien suhteella, olivat vuonna 2018 Yhdysvalloissa 8,4, mutta EU27-maissa vain 5,05. Muiden johtavien talouksien osalta ei joko ollut saatavilla tuoreita ja luotettavia tietoja (Kiinan vuotta 2011 koskeva arvio oli 28,3) tai niiden lukema oli EU:n tasoa suurempi (Yhdistyneessä kuningaskunnassa 5,6, Japanissa 6,2). Vaikka inhimillisen kehityksen indeksi oli kaikkiaan hieman matalampi (vuonna 2019 Yhdysvalloissa 0,920, EU27-maissa 0,894), eurooppalaiset elävät keskimäärin 2,4 vuotta yhdysvaltalaisia pidempään (elinajanodote vuonna 2018 Yhdysvalloissa 78,5 vuotta, Euroopassa 80,9 vuotta).

¹⁶ Etenkin 1. periaate (Opetus, koulutus ja elinikäinen oppiminen), 3. periaate (Yhtäläiset mahdollisuudet), 11. periaate (Lastenhoito ja lapsille annettava tuki), 14. periaate (Vähimmäistoimeentulo), 16. periaate (Terveystukien), 17. periaate (Vammaisten osallistaminen), 19. periaate (Sosiaalinen asuntotuotanto ja kodittomille annettava asumisapu) ja 20. periaate (Peruspalvelujen saatavuus).

¹⁷ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaaliskomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskeva toimintasuunnitelma, COM(2021) 102 final.

Eurooppalaisen lapsitakuun tavoitteena on ehkäistä ja torjua sosiaalista syrjäytymistä takaamalla eräiden keskeisten palveluiden saanti avun tarpeessa oleville lapsille. Näin aloitteella edistetään avun tarpeessa olevien lasten yhtäläisiä mahdollisuuksia ja torjutaan lapsiköyhyyttä.

Tämän tavoitteen saavuttamiseksi ja laajan kuulemisprosessin pohjalta ehdotuksessa

- suositetaan, että jäsenvaltiot kohdentavat tukitoimet avun tarpeessa oleville lapsille, millä tarkoitetaan köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevia alle 18-vuotiaita henkilöitä;
- suositetaan, että jäsenvaltiot ottavat avun tarpeessa olevien lasten tunnistamisessa ja tämän ryhmän sisällä huomioon tarpeen mukaan erityiset huono-osaisuuden muodot ja esimerkiksi seuraavien tarpeet: i) asunnottomat tai erittäin puutteellisissa asuinoloissa asuvat lapset, ii) vammaiset lapset, iii) maahanmuuttajataustaiset lapset, iv) rodulliseen tai etniseen vähemmistöön, etenkin romaneihin, kuuluvat lapset, v) vaihtoehdoissa hoidossa (erityisesti laitoshoidossa) olevat lapset ja vi) epävarmassa perhetilanteessa elävät lapset;
- kehoitetaan jäsenvaltioita takaamaan avun tarpeessa oleville lapsille varhaiskasvatuksen ja koulutuksen (mukaan lukien kouluissa tapahtuvan toiminnan), jokaisena koulupäivänä tarjottavan terveellisen aterian sekä terveydenhuollon tosiasiallinen ja maksuton saanti, sillä tiettyjen palveluiden muuttaminen maksuttomiksi on yksi tapa parantaa palveluiden tosiasiallista saantia;
- kehoitetaan jäsenvaltioita takaamaan avun tarpeessa oleville lapsille terveellisen ravinnon ja riittävän asunnon tosiasiallinen saanti;
- annetaan jäsenvaltioille ohjeita siitä, miten näiden palveluiden saannin takaamista voidaan tukea vastaavilla toimenpiteillä;
- otetaan käyttöön hallinto- ja raportointimekanismeja;
- käsitellään täytäntöönpano-, seuranta- ja arviointijärjestelyitä.

Ehdotuksessa todetaan, että lasten sosiaalisen syrjäytymisen syihin puuttuminen on moniulotteinen haaste. Eurooppalainen lapsitakuu voi tuottaa tuloksia vain osana laajempaa yhdenmukaisen toimenpiteiden kokonaisuutta, kuten **Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevassa toimintasuunnitelmassa** mainitaan, sekä osana **lasten oikeuksia koskevan EU:n strategian** muodostamaa laajempaa politiikkakehystä, jota myös tällä ehdotuksella tuetaan. Tätä varten ehdotuksessa suositellaan, että jäsenvaltiot luovat kannustavat, mahdollistavat toimintapolitiittiset puitteet i) varmistamalla, että asiaa koskevat politiikkatoimet ovat keskenään yhdenmukaisia, sekä parantamalla niiden merkitystä lasten tukemiselle, ii) investoimalla riittäviin koulutus-, terveydenhuolto- ja sosiaaliturvajärjestelmiin, iii) tarjoamalla työmarkkinoille integroitumista tukevia toimenpiteitä vanhemmille tai huoltajille sekä toimeentulotukea perheille ja lapsille, iv) kiinnittämällä huomiota sosiaalisen syrjäytymisen alueelliseen ulottuvuuteen, esimerkiksi syrjäytymiseen tietyillä kaupunki- ja maaseutualueilla sekä syrjäisillä alueilla, v) vahvistamalla eri sidosryhmien keskinäistä yhteistyötä ja osallistumista, vi) pyrkimällä eroon avun tarpeessa olevien lasten syrjinnästä ja leimaamisesta, vii) tukemalla strategisia investointeja lapsiin ja palveluihin, myös mahdollistamaan infrastruktuuriin ja pätevään työvoimaan, ja viii) osoittamalla toimiin riittävät resurssit ja hyödyntämällä EU:n rahoitusta parhaalla mahdollisella tavalla.

Unionin rahoituksella voidaan tukea toimenpiteitä, joilla puututaan lasten köyhyyteen ja sosiaaliseen syrjäytymiseen, sekä eurooppalaisen lapsitakuun täytäntöönpanoa.

Rahoituskaudella 2021–2027 Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+) tukea saavien jäsenvaltioiden, joissa lasten köyhyys- ja syrjäytymisriskiaste on vuosina 2017–2019 ollut EU:n keskiarvoa suurempi, on varattava ESR+-rahoituksesta viisi prosenttia lasten köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaan. Muiden jäsenvaltioiden on varattava tarkoitukseen riittävä summa. Tukea myönnetään myös Euroopan aluekehitysrahastosta tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottaviin investointeihin sosiaaliseen infrastruktuuriin, laitteisiin, laadukkaiden peruspalveluiden saatavuuteen sekä raja-alueiden yhteistyöhankkeisiin.

Elpymis- ja palautumistukiväline tarjoaa mahdollisuuden lujittaa jäsenvaltioiden kasvupotentiaalia, työpaikkojen syntymistä sekä taloudellista, sosiaalista ja institutionaalista palautumiskykyä muun muassa edistämällä lapsia ja nuoria koskevia toimintapolitiikkoja, sekä lieventää covid-19-kriisin taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia ja siten edistää Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa ja lisätä taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta. Teknisen tuen välineellä voidaan tukea jäsenvaltioita lapsiin kohdistuvan koulutuksellisen, sosiaalisen, taloudellisen ja oikeudellisen epätasa-arvon ja haasteiden ratkaisemiseen tarkoitettujen uudistusten suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Jäsenvaltiot voivat jatkossakin hyödyntää myös EU:n vuosien 2017–2023 koulumaito-, kouluhedelmä- ja kouluvihannesjärjestelmää¹⁸. Komissio aikoo ehdottaa vuonna 2023 järjestelmän tarkistamista, jotta terveelliset elintarvikkeet olisivat helpommin lasten saatavilla ja jotta heidän ymmärrystään terveellisen ja kestävästi tuotetun ruoan hyödyistä saataisiin lisättyä.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Komission vuonna 2013 antamassa suosituksessa ”Investoidaan lapsiin – murretaan huono-osaisuuden kierre”¹⁹ esitettiin yhdenmukaista lähestymistapaa lasten köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vähentämiseksi ja lasten hyvinvoinnin edistämiseksi. Suosituksessa keskityttiin kolmeen pilariin: i) riittävien resurssien saanti, ii) laadukkaiden ja kohtuuhintaisten palveluiden saanti sekä iii) lasten oikeus osallistua leikkeihin, harrastus-, liikunta- ja kulttuuritoimintaan sekä omaan elämäänsä vaikuttavien päätösten tekemiseen. Tällä ehdotuksella täydennetään lasten sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaa koskevia nykyisiä politiikkatoimia Investoidaan lapsiin -suosituksen täytäntöönpanosta saatujen kokemusten ja opittujen asioiden pohjalta sekä vahvistetaan suosituksen toista pilaria asettamalla etusijalle avun tarpeessa olevien lasten keskeisten palveluiden saanti.

Talouspolitiikan eurooppalaiseen ohjausjaksoon kuuluvassa talous- ja työllisyys toimien koordinoinnissa ja sen tueksi laaditussa sosiaali-indikaattoreiden tulostaulussa²⁰ on nostettu esiin lasten köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen muodostama haaste, ja useat jäsenvaltiot ovatkin saaneet aiheita koskevia maakohtaisia suosituksia²¹. Työllisyyspolitiikan suuntaviivoissa²² korostetaan, kuinka tärkeää on huolehtia tiettyjen palveluiden, kuten varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja terveydenhuollon, saatavuudesta kaikille, myös lapsille, sillä niiden saanti on välttämätöntä yhtäläisten mahdollisuuksien varmistamiseksi.

¹⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1308/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671–854).

¹⁹ Komission suositus 2013/112/EU, annettu 20 päivänä helmikuuta 2013, ”Investoidaan lapsiin – murretaan huono-osaisuuden kierre” (EUVL L 59, 2.3.2013, s. 5).

²⁰ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/european-pillar-of-social-rights/indicators/social-scoreboard-indicators>.

²¹ Maakohtaisissa suosituksissa kiinnitetään huomiota useisiin lapsiköyhyyden kannalta merkityksellisiin kysymyksiin, kuten toimeentulotukeen, kaikille avoimeen koulutukseen, varhaiskasvatuksen ja terveydenhuollon saantiin sekä asunnottomuuteen.

²² Neuvoston päätös (EU) 2020/1512, annettu 13 päivänä lokakuuta 2020, jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista (EUVL L 344, 19.10.2020, s. 22–28).

Euroopan rakenne- ja investointirahastoista (etenkin Euroopan sosiaalirahastosta, Euroopan aluekehitysrahastosta ja vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahastosta) tuettiin rahoituskaudella 2014–2020 useita lasten kannalta merkityksellisiä politiikanaloja, kuten lasten köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaa, laadukkaita yleisiä koulutus- ja hoivapalveluita sekä vähävaraisten lasten terveellistä ja ravitsevaa ruokaa ja heille annettavaa aineellista apua.

Rakenneuudistusten tukiohjelmasta annettiin vuosina 2017–2020 teknistä tukea jäsenvaltioiden uudistusten toteuttamiseen. Näiden uudistusten tavoitteina olivat i) varhaiskasvatuksen laadun parantaminen ja koulunkäynnin keskeyttämisen torjuminen, ii) koulutusjärjestelmien tekeminen kaikille avoimiksi, iii) lasten laitoshoidosta luopumisen tukeminen, iv) vammaisten lasten palveluiden saannin parantaminen, v) maahanmuuttajalasten ja etnisiin vähemmistöihin kuuluvien lasten kotoutumisen edistäminen, vi) kansallisten oikeusjärjestelmien kehittäminen siten, että niiden toiminnassa otetaan lapset paremmin huomioon sekä vii) perheiden suojelua koskevan lainsäädännön tarkistaminen kaikenlaisen perheiden muuttuviin tarpeisiin vastaamiseksi.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Ehdotus täydentää useita muita EU:n aloitteita ja on niiden kanssa yhdenmukainen. Se on **Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariaa koskevan toimintasuunnitelman** konkreettinen tulos, ja sillä edistetään toimintasuunnitelman yhden yleistavoitteen saavuttamista eli köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevien määrän pienentämistä. Köyhyyttä voidaan torjua myös lisäämällä työmarkkinoilla aliedustettuina olevien ryhmien, kuten naisten, työmarkkinoille osallistumista. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariaa koskevassa toimintasuunnitelmassa asetetaan yleistavoitteeksi 78 prosentin työllisyysaste vuoteen 2030 mennessä, ja sitä täydentävänä tavoitteena on sukupuolten välisen työllisyyseron pienentäminen vähintään puoleen.

Ehdotuksella täydennetään samaan aikaan hyväksyttyä **lasten oikeuksia koskevaa EU:n strategiaa**, jolla kaikki lasten oikeuksia koskevat nykyiset ja tulevat aloitteet kootaan saman yhdenmukaisen politiikkakehyksen alle ja jossa annetaan konkreettisia suosituksia EU:n sisäisistä ja ulkoisista toimista. Lasten oikeuksia koskevassa EU:n strategiassa määritellään komission työkenttä seuraavilla osa-alueilla: i) lasten osallistuminen EU:n politiikkaan ja demokratiaan, ii) sosiaalinen ja taloudellinen osallisuus sekä koulutus ja terveydenhuolto, iii) kaikenlaisen väkivallan ja syrjinnän ehkäiseminen sekä niiltä suojeleminen, iv) lasten huomioon ottaminen oikeudenkäytössä, v) lapset ja digitaaliaika sekä vi) lasten oikeuksien maailmanlaajuinen ulottuvuus. Sosiaalista ja taloudellista osallisuutta koskeva osuus on eurooppalaisen lapsitakuun mukainen.

Neuvosto antoi 22. toukokuuta 2019 **suosituksen laadukkaista varhaiskasvatusjärjestelmistä**²³, jonka tarkoituksena on tukea jäsenvaltioita niiden varhaiskasvatusjärjestelmien saatavuuden ja laadun parantamiseen tähtäävissä pyrkimyksissä. Komissio antoi 30. syyskuuta 2020 tiedonannon **eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamisesta vuoteen 2025 mennessä**²⁴. Tiedonannon mukaan osallisuus ja sukupuolten tasa-arvo muodostavat yhden kuudesta vahvistettavasta ulottuvuudesta. Tiedonannon pohjalta neuvosto hyväksyi 19. helmikuuta 2021 **päätöslauselman eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisista puitteista edettäessä kohti eurooppalaisen**

²³

Neuvoston suositus, annettu 22 päivänä toukokuuta 2019, laadukkaista varhaiskasvatusjärjestelmistä (EUVL C 189, 5.6.2019, s.

4–14).

²⁴

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamisesta vuoteen 2025 mennessä*, COM(2020) 625 final.

koulutusalueen toteuttamista ja kehittämistä (2021–2030)²⁵ ja sopi EU:n tason tavoitteesta, jonka mukaan vähintään 96 prosentin kolmivuotiaista ja sitä vanhemmista alle kouluikäisistä lapsista olisi osallistuttava varhaiskasvatukseen. Päätöslauselmassa esitetään myös koulutuksen laadun, tasapuolisuuden ja osallistavuuden parantamista ja kaikkien oppijoiden menestyksen lisäämistä. Jäsenvaltiot ovat sopineet, että opintonsa keskeyttäneiden osuuden olisi oltava vuoteen 2030 mennessä alle yhdeksän prosenttia.

Komissio antoi 30. syyskuuta 2020 tiedonannon **Digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelma 2021–2027: Koulutuksen mukauttaminen digitaaliaikaan**²⁶, jossa esitetään kunnianhimoinen visio digitaalisesta koulutuksesta osana elinikäistä oppimista. Toimintasuunnitelman keskiössä on kaikenikäisten oppijoiden osallisuus.

Komissio hyväksyi 5. maaliskuuta 2020 **sukupuolten tasa-arvostrategian vuosille 2020–2025**²⁷. Strategialla pyritään torjumaan sukupuolistereotypioita, jotka jo varhaislapsuudesta alkaen haittaavat tyttöjen ja poikien – heidän kaikessa moninaisuudessaan – hyvinvointia ja mahdollisuuksia. Strategiassa ilmoitetaan, että komissio esittää vuonna 2022 varhaiskasvatukseen osallistumista koskevien Barcelonan tavoitteiden²⁸ tarkistamista, kuten Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevassa toimintasuunnitelmassa vahvistetaan. Strategialla pyritään edistämään myös naisten taloudellisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä sekä palkattoman hoivatyön, myös lastenhoidon, tasapuolista jakamista naisten ja miesten kesken. Niin kauan kuin naiset kantavat edelleen suhteettoman suuren vastuun lasten kasvattamisesta, sukupuolten tasa-arvoa ja lasten sosiaalista osallisuutta koskevat tavoitteet ovat tiiviissä yhteydessä toisiinsa.

Komissio hyväksyi 19. syyskuuta 2020 **EU:n rasismintorjunnan toimintasuunnitelman vuosille 2020–2025**²⁹. Toimintasuunnitelmalla pyritään torjumaan rasismia työllisyyttä, asumista sekä terveydenhuollon ja koulutuksen saantia koskevien politiikka- ja rahoitusohjelmien avulla. Sillä edistetään toimia, joilla pyritään varmistamaan, että rodulliseen tai etniseen vähemmistöön kuuluvilla lapsilla on yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen ja että opettajat koulutetaan työskentelemään kaikkien lasten kanssa ja ottamaan huomioon taustaltaan erilaisten oppilaiden tarpeet. Toimintasuunnitelmassa mainitaan myös, että komissio aikoo antaa kertomuksen EU:n rotusyrjintädirektiivin täytäntöönpanosta. Direktiivissä kielletään etniseen alkuperään tai rotuun perustuva syrjintä, myös romanilasten syrjintä, useilla eri aloilla, esimerkiksi koulutuksessa ja sosiaaliturvassa.

Komissio hyväksyi 7. lokakuuta 2020 **romanien tasa-arvoa, osallisuutta ja osallistumista koskevan EU:n strategiakehyksen**³⁰. Se koostuu tiedonannosta sekä ehdotuksesta **neuvoston suositukseksi romanien tasa-arvosta, osallisuudesta ja osallistumisesta**, jonka neuvosto hyväksyi 12. maaliskuuta 2021³¹. Suosituksessa kehoitetaan jäsenvaltioita torjumaan romaneihin ja erityisesti romanilapsiin kohdistuvaa moninkertaista ja rakenteellista syrjintää

²⁵ Neuvoston päätöslauselma eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisista puitteista edettäessä kohti eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamista ja kehittämistä (2021–2030) (EUVL C 66, 26.2.2021, s. 1–21).

²⁶ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelma 2021–2027: Koulutuksen mukauttaminen digitaaliaikaan*, COM(2020) 624 final.

²⁷ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Tasa-arvon unioni: sukupuolten tasa-arvostrategia 2020–2025*, COM(2020) 152 final.

²⁸ Barcelonan tavoitteista sovittiin Barcelonan Eurooppa-neuvostossa vuonna 2002. Tavoitteiden mukaan 33 prosentin alle kolmivuotiaista lapsista ja 90 prosentin kolme vuotta täyttäneistä mutta alle oppivelvollisuusikäisistä lapsista olisi oltava päivähoidossa.

²⁹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Tasa-arvon unioni: EU:n rasismintorjunnan toimintasuunnitelma 2020–2025*, COM(2020) 565 final.

³⁰ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle – *Tasa-arvon unioni: romanien tasa-arvoa, osallisuutta ja osallistumista koskeva EU:n strategiakehys*, COM(2020) 620 final.

³¹ Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä maaliskuuta 2021, romanien tasa-arvosta, osallisuudesta ja osallistumisesta, 2021/C 93/01.

ja tukemaan romanilapsia ja heidän perheitään vahvemmillä toimenpiteillä toisiinsa kytköksissä olevilla aloilla, joita ovat työllisyys, sosiaalipalvelut, laadukas ja osallistava yleisopetus ja varhaiskasvatus, terveys, asuminen ja keskeisten palveluiden saanti, ravinto ja pääsy vapaa-ajan toimintojen piiriin.

Komissio antoi 14. lokakuuta 2020 tiedonannon ***Euroopan rakennusten perusparannusaalto – ympäristöystävällisempiä rakennuksia, lisää työpaikkoja ja parempaa elämänlaatua***³². Aloite perustuu periaatteelle, jonka mukaan perusparannettujen, esteettömien asuntojen on oltava myös kohtuuhintaisia. Näin edistetään etenkin energiaköyhyydestä annetussa komission suosituksessa mainittua tavoitetta taata avun tarpeessa oleville lapsille riittävä asunto³³.

Komissio hyväksyi 1. heinäkuuta 2020 paketin ”**Nuorisotyöllisyyden tukeminen: silta työelämään seuraavalle sukupolvelle**”³⁴ työelämään siirtymässä olevien nuorten tukemiseksi. Yksi paketin kulmakivistä oli ehdotus neuvoston suositukseksi ”**Silta työelämään – entistä vahvempi nuorisotakuu**”³⁵, jonka neuvosto hyväksyi 30. lokakuuta 2020. Suosituksen tavoitteena on varmistaa, että kaikille alle 30-vuotiaille nuorille tarjotaan laadukas työ-, jatkokoulutus-, oppisopimus- tai harjoittelupaikka neljän kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta tai virallisen koulutuksen päättämisestä.

Komissio hyväksyi 12. marraskuuta 2020 **hlbtqi-henkilöiden tasa-arvoa koskevan strategian vuosille 2020–2025**³⁶. Siinä esitetään toimenpiteitä, joilla edistetään hlbtqi-henkilöiden osallisuutta ja torjutaan heihin ja heidän perheisiinsä, myös lapsiin, kohdistuvaa syrjintää.

Komissio hyväksyi 24. marraskuuta 2020 maahanmuuttajat sekä maahanmuuttajataustaiset EU:n kansalaiset kattavan **kotouttamista ja osallisuutta koskevan toimintasuunnitelman vuosille 2021–2027**³⁷. Toimintasuunnitelmassa keskitytään onnistuneen kotoutumisen ja osallisuuden kannalta olennaisiin tekijöihin, joita ovat koulutus, työllisyys ja osaaminen sekä terveydenhuolto ja asuminen. Toimintasuunnitelmassa kiinnitetään erityistä huomiota maahanmuuttajien ja maahanmuuttajataustaisten EU:n kansalaisten lapsiin.

Komissio hyväksyi 3. helmikuuta 2021 **Euroopan syöväntorjuntasuunnitelmaa** koskevan tiedonannon³⁸, jossa nostetaan valokeilaan lasten syövät. Yksi suunnitelman lippulaivatoimista on aloite syöpäsairaiden lasten auttamiseksi sen varmistamiseksi, että lasten syövät havaitaan, diagnosoidaan ja hoidetaan nopeasti ja optimaalisesti.

Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevalla EU:n strategialla vuosiksi 2021-2030³⁹ pyritään parantamaan vammaisten henkilöiden elämää EU:ssa ja sen ulkopuolella tulevalle

³² Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Euroopan rakennusten perusparannusaalto – ympäristöystävällisempiä rakennuksia, lisää työpaikkoja ja parempaa elämänlaatua*, COM(2020) 662 final.

³³ Komission suositus (EU) 2020/1563, annettu 14 päivänä lokakuuta 2020, energiaköyhyydestä (EUVL L 357, 27.10.2020, s. 35–41).

³⁴ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Nuorisotyöllisyyden tukeminen: silta työelämään seuraavalle sukupolvelle*, COM(2020) 276 final.

³⁵ Neuvoston suositus, annettu 30 päivänä lokakuuta 2020, ”Silta työelämään – entistä vahvempi nuorisotakuu” ja nuorisotakuun perustamisesta 22 päivänä huhtikuuta 2013 annetun neuvoston suosituksen korvaaminen (2020/C 372/01, EUVL C 372, 4.11.2020, s. 1–9).

³⁶ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Tasa-arvon unioni: hlbtqi-henkilöiden tasa-arvoa koskeva strategia 2020–2025*, COM(2020) 698 final.

³⁷ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Kotouttamista ja osallisuutta koskeva toimintasuunnitelma 2021–2027*, COM(2020) 758 final.

³⁸ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle *EU:n syöväntorjuntasuunnitelmasta*, COM(2021) 44 final.

³⁹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Tasa-arvon unioni: Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva strategia 2021–2030*, COM(2021) 101 final.

vuosikymmenellä. Strategiassa omaksutaan myös moniperusteinen näkökulma vammaisten lasten tarpeiden osalta.

Lasten sosiaalisen syrjäytymisen laajempaa poliittista kontekstia ja ilmiön tärkeimpiä syitä, etenkin vanhempien ja huoltajien osallistumista työmarkkinoille, on jo käsitelty useissa komission aloitteissa. Nämä ovat komission suositus työmarkkinoilta syrjäytyneiden aktiivisen osallisuuden edistämisestä⁴⁰, neuvoston suositus pitkäaikaistyöttömien integroimisesta työmarkkinoille⁴¹, vanhempien ja omaistaan hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisesta annettu direktiivi⁴², neuvoston suositus sosiaalisen suojelun saatavuudesta⁴³, uusi Euroopan osaamisohjelma⁴⁴, eurooppalaisen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäinen tukiväline (SURE)⁴⁵ ja komission ehdotus direktiiviksi riittävistä vähimmäispalkoista⁴⁶.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 151 artiklan mukaan unionin ja jäsenvaltioiden tavoitteita ovat esimerkiksi elinolojen kohentaminen, riittävä sosiaalinen suojeleminen sekä inhimillisten voimavarojen kehittäminen tarkoituksena saavuttaa korkea ja kestävä työllisyystaso, ja syrjäytymisen torjuminen. Kaikkien EU:ssa asuvien lasten yhtäläisten mahdollisuuksien edistäminen tukee näiden tavoitteiden saavuttamista. SEUT-sopimuksen 153 artiklan 1 kohdan j alakohdan mukaan unioni tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimintaa sosiaalisen syrjäytymisen torjunnassa 151 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ehdotus perustuu SEUT-sopimuksen 292 artiklaan, jonka nojalla neuvosto antaa suosituksia komission ehdotuksesta, yhdessä SEUT-sopimuksen 153 artiklan 1 kohdan j alakohdan ja 153 artiklan 2 kohdan kanssa.

Ehdotuksella edistetään osaltaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEU-sopimus', tavoitteita, etenkin niitä, jotka koskevat sosiaalisen syrjäytymisen ja syrjinnän torjuntaa sekä lapsen oikeuksien suojelua (SEU-sopimuksen 3 artikla).

Ehdotuksella edistetään myös EU:n perusoikeuskirjan ja etenkin sen 24 ja 33 artiklan toteutumista. Perusoikeuskirjan 24 artiklassa todetaan, että lapsella on oikeus hänen hyvinvoinnilleen välttämättömään suojeluun ja huolenpitoon, ja 33 artiklassa määrätään, että perheen oikeudellinen, taloudellinen ja yhteiskunnallinen suoja on varmistettava.

⁴⁰ Komission suositus, annettu 3 päivänä lokakuuta 2008, työmarkkinoilta syrjäytyneiden aktiivisen osallisuuden edistämisestä (EUVL L 307, 18.11.2008, s. 11–14).

⁴¹ Neuvoston suositus, annettu 15 päivänä helmikuuta 2016, pitkäaikaistyöttömien integroitumisesta työmarkkinoille (EUVL C 67, 20.2.2016, s. 1–5).

⁴² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1158, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, vanhempien ja omaistaan hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisesta ja neuvoston direktiivin 2010/18/EU kumoamisesta (EUVL L 188, 12.7.2019, s. 79–93).

⁴³ Neuvoston suositus, annettu 8 päivänä marraskuuta 2019, sosiaalisen suojelun saatavuudesta työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien kannalta, 2019/C 387/01 (EUVL C 387, 15.11.2019, s. 1–8).

⁴⁴ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan osaamisohjelma kestävän kilpailukyvyn, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja selviytymis- ja palautumiskyvyn tueksi, COM(2020) 274 final.

⁴⁵ Neuvoston asetus (EU) 2020/672, annettu 19 päivänä toukokuuta 2020, eurooppalaisen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäisen tukivälineen (SURE) perustamisesta covid-19:n leviämisen seurauksena (EUVL L 159, 20.5.2020, s. 1–7).

⁴⁶ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi riittävistä vähimmäispalkoista Euroopan unionissa, COM(2020) 682 final.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Politiikkatoimet, joilla puututaan lasten sosiaaliseen syrjäytymiseen, ovat jäsenvaltioiden vastuulla, mutta unionilla on toimivalta tukea ja täydentää jäsenvaltioiden toimenpiteitä.

Ehdotuksella varmistetaan EU:n tason toimien lisäarvo. Sillä vahvistetaan poliittista sitoutumista kaikkien ja erityisesti avun tarpeessa olevien lasten yhtäläisten mahdollisuuksien edistämiseen ja tuetaan jäsenvaltioiden ylöspäin tapahtuvaa sosiaalista lähentymistä.

EU:n tason toimien lisäarvo kasvaa entisestään, kun otetaan huomioon covid-19-pandemiaan liittyvät haasteet, sillä pandemian sosioekonomiset vaikutukset kohdistuvat todennäköisesti suhteettoman paljon avun tarpeessa oleviin lapsiin. Eurooppalaisella lapsitakuulla lievennetään osaa pandemian kielteisistä vaikutuksista, sillä sen avulla varmistetaan, että keskeiset palvelut ovat avun tarpeessa olevien lasten saatavilla kaikilta osin.

Ehdotuksessa kunnioitetaan jäsenvaltioiden toimivaltaa, mutta sillä luodaan konkreettista sisältöä edellä mainittuun tavoitteeseen. Tässä hyödynnetään etenkin Investoidaan lapsiin -suosituksen täytäntöönpanosta kahdeksan vuoden aikana saatuja kokemuksia. EU:n kohdennetulla toiminnalla, jonka tavoitteena on kaventaa avun tarpeessa olevien lasten ja heidän paremmassa asemassa olevien tovereidensa välisiä eroja keskeisten palveluiden saannissa, pyritään viime kädessä varmistamaan lasten yhtäläiset mahdollisuudet EU:ssa. Samalla tarkoitetaan välttää niiden korkeiden taloudellisten ja yhteiskunnallisten kustannusten syntyminen, jotka koituvat lasten sosiaalisesta syrjäytymisestä ja huono-osaisuuden periytymisestä sukupolvelta toiselle.

Ehdotuksella autetaan jäsenvaltioita myös hyödyntämään EU:n ja kansallista rahoitusta parhaalla mahdollisella tavalla lasten sosiaalisen syrjäytymisen torjunnassa. Komissio kehottaa voimakkaasti jäsenvaltioita suhtautumaan lasten sosiaaliseen syrjäytymiseen kiireellisenä kysymyksenä.

- **Suhteellisuusperiaate**

Ehdotuksella täydennetään jäsenvaltioiden toimia, joilla puututaan lasten sosiaaliseen syrjäytymiseen. Sillä kunnioitetaan jäsenvaltioiden omaksumia käytäntöjä ja järjestelmien monimuotoisuutta. Siinä on otettu huomioon, että erilaiset kansalliset, alueelliset tai paikalliset olosuhteet voivat antaa aiheen panna suositus täytäntöön eri tavalla. Tämän ansiosta jäsenvaltiot voivat hyödyntää suositusta omiin olosuhteisiinsa parhaiten sopivalla tavalla.

Toimintatavan valinnassa keskeinen merkitys oli myös suhteellisuusperiaatteen noudattamisella.

- **Toimintatavan valinta**

Valittu toimintatapa on ehdotus neuvoston suositukseksi, mikä on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen mukaista. Se rakentuu voimassa olevalle EU:n lainsäädännölle ja kuuluu niihin toimintatapoihin, jotka ovat käytettävissä EU:n toimiin sosiaalipolitiikan alalla. Oikeudellisena välineenä ehdotus viestii jäsenvaltioiden sitoutumisesta tässä ehdotuksessa esitettyihin toimenpiteisiin, ja se luo vahvan poliittisen perustan Euroopan tason yhteistyölle tällä alalla kunnioittaen kuitenkin samalla täysin jäsenvaltioiden toimivaltaa.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTIEN TULOKSET

• Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset

Kun komissio esitteli Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin vuonna 2017, se arvioi samalla Investoidaan lapsiin -suosituksen neljä vuotta kestäneestä täytäntöönpanosta saatuja kokemuksia.⁴⁷ Arviointia täydennettiin Euroopan sosiaalipolitiikkaverkoston asiantuntijoiden selvityksellä ”Progress across Europe in the implementation of the 2013 EU recommendation on ‘Investing in children: Breaking the cycle of disadvantage’. A study of national policies”⁴⁸.

Komission arvioinnissa tarkasteltiin sekä yleisesti että kunkin kolmen pilarin osalta tapahtunutta edistystä. Siinä selvitettiin myös suosituksen vaikutuksia lapsia ja perheitä koskevaan päätöksentekoon ja käsiteltiin lukuisia hyviä käytäntöjä ja käytännön esimerkkejä toteutetuista toimista.

Arvioinnin päätelmänä oli, että suosituksen täytäntöönpano oli kaikilta osin edelleen kesken. Vaikka suositus sai voimakasta tukea sekä kansallisella että EU:n tasolla ja myös esimerkiksi Euroopan parlamentilta ja kansalaisyhteiskunnan toimijoilta, jäsenvaltioiden paikallisella tasolla sitä ei kuitenkaan tunnettu tarpeeksi eikä hyödynnetty kunnolla konkreettisen toimintapolitiikan laadinnassa ja täytäntöönpanossa. Arvioinnissa tuotiin kuitenkin esiin, että suosituksen innoittamana oli käynnistetty useita vaikutuksiltaan myönteisiä hankkeita. Suositusta on hyödynnetty enemmän tai vähemmän onnistuneesti talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson toimintapolitiittisena välineenä, ja siitä on saatu aineksia jäsenvaltioille annettuihin maakohtaisiin suosituksiin, joiden aiheena olivat esimerkiksi varhaiskasvatuspalvelut, toimeentulotuki tai kaikille avoin koulutus. Suositus otettiin huomioon myös Euroopan rakenne- ja investointirahastojen alaisten ohjelmien valmistelussa ja toteutuksessa kaudella 2014–2020⁴⁹.

Arvioinnin mukaan useimmat jäsenvaltiot olivat yhtä mieltä siitä, että huono-osaisuuden kierteen katkaisemisessa ainoa tehokas strategia olisi kokonaisvaltainen yhdenmukainen lähestymistapa. Jäsenvaltiot pitivät tätä uutta painotusta ja tarvetta parantaa kaikkien sidosryhmien välistä yhteistyötä paikallisella tasolla haasteena. Useimmat jäsenvaltiot yhtyivät näkemykseen, jonka mukaan on sosiaalisesti oikeudenmukaista ja taloudellisesti järkevää investoida lapsiin enemmän nuorella iällä ja että laadukkaan varhaiskasvatuksen tarjoaminen on tässä keskeinen tekijä.

Saavutusten osalta arvioinnissa todettiin, että suosituksen kahdella ensimmäisellä, riittävien resurssien ja laadukkaiden palveluiden saantia koskevalla pilarilla oli ratkaiseva merkitys konkreettisten politiikan muutosten ja kehityshankkeiden aikaansaamisessa.

Euroopan sosiaalipolitiikkaverkoston laatimassa selvityksessä todettiin myös, että laadukkaiden ja kohtuuhintaisten palveluiden saannin osalta jäsenvaltioiden edistys oli epätasaista ja riittämätöntä. Vähiten edistystä tapahtui asunnon, terveydenhuollon ja koulutuksen saannissa.

Investoidaan lapsiin -suosituksen täytäntöönpanosta saaduissa kokemuksissa ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen havainnoissa korostuu se, että lasten sosiaalisen syrjäytymisen

⁴⁷ ”Taking stock of the 2013 Recommendation ‘Investing in children: breaking the cycle of disadvantage’”, SWD(2017) 258 final.

⁴⁸ ”Progress across Europe in the implementation of the 2013 EU recommendation on ‘Investing in children: Breaking the cycle of disadvantage’. A study of national policies”, Euroopan komissio, 2017.

⁴⁹ Ohjelmakaudella 2014–2020 ESR:n 86,4 miljardin euron kokonaismäärärahoista 25,6 prosenttia varattiin sosiaalista osallisuutta edistäviin toimenpiteisiin. EAKR:sta osoitettiin 24,1 miljardia euroa osallistavan kasvun painopisteisiin, esimerkiksi sosiaalisen osallisuuden edistämiseen ja köyhyyden torjuntaan sekä koulutiloihin tehtäviin investointeihin.

tuloksellinen torjunta edellyttää toimien tehostamista, jotta EU:n rahoitustuki voidaan kohdentaa jäsenvaltioissa paremmin.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Komissio järjesti heinä–marraskuussa 2020 kohdennetun kuulemisen, joka toteutettiin verkkokyselyillä, täsmäryhmähaastatteluilla ja erityiskuulemisilla. Osallistujina olivat jäsenvaltiot neuvoston sosiaalisen suojelun komitean kautta, Euroopan talous- ja sosiaalikomitea, alueiden komitea, eurooppalaiset työmarkkinajärjestöt, kansalaisyhteiskunnan järjestöt sekä lapset itse. Tämä ehdotus on suurelta osin sidosryhmiltä kuulemisten aikana kerättyjen näkemysten mukainen.

Valtaosa kohdennettuun kuulemiseen vastanneista korosti, että EU:lla on merkittävä rooli kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten tukemisessa, kun avun tarpeessa olevien lasten tilannetta pyritään parantamaan koordinoituilla toimilla. Sidosryhmät suhtautuivat myönteisesti eurooppalaista lapsitakuuta koskevaan aloitteeseen ja painottivat, kuinka tärkeää on varmistaa lasten mahdollisuus maksuttomaan varhaiskasvatukseen, koulutukseen ja terveydenhuoltoon, riittävään asuntoon ja terveelliseen ravintoon sekä leikkiin ja virkistystoimintaan. Kuulluista sidosryhmistä suurin osa kannatti ehdotusta neuvoston suositukseksi eurooppalaisesta lapsitakuusta. Sidosryhmät korostivat myös, että lapsitakuun kohderyhmään on tärkeää sisällyttää tietyt lapsiryhmät. Sidosryhmät painottivat yhdenmetytjen strategioiden laatimisen ja toteuttamisen merkitystä sosiaalisen syrjäytymisen torjunnassa ja huono-osaisuuden kierteen katkaisemisessa sekä sitä, että strategioissa ei pitäisi keskittyä vain lasten tarpeisiin, vaan niillä olisi tuettava koko perhettä.

Ehdotuksen tukena on myös laaja lasten parissa toteutettu kuuleminen, johon osallistui 10 000 lasta. Kuulemisen tuloksissa vaadittiin, että eurooppalaisen lapsitakuun päähuomion on oltava konkreettisissa ja tehokkaissa toimenpiteissä, joilla varmistetaan kaikkien lasten yhdenvertainen kohtelu ja joissa kiinnitetään erityistä huomiota haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin, sekä kaikkien lasten yhdenvertaisessa mahdollisuudessa laadukkaaseen ja kohtuuhintaiseen koulutukseen varhaiskasvatuksesta aina toisen asteen koulutukseen asti.

Sidosryhmien kuulemisten tuloksista laadittu yhteenveto on tähän ehdotukseen liittyvässä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Ehdotus perustuu komission yksiköiden valmisteluasiakirjaan, jossa tarkastellaan Investoidaan lapsiin -suosituksen täytäntöönpanon edistymistä, lapsiköyhyyttä käsittelevään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomukseen sekä Euroopan parlamentin pyytämän monivuotisen valmistelutoimen avulla kerättyyn asiantuntemukseen, etenkin lapsitakuuta koskevaan toteutettavuustutkimukseen⁵⁰ sekä mahdollisen lapsitakuujärjestelmän ja sen rahoitusperustan taloudellisista täytäntöönpanopuitteista laadittuun selvitykseen⁵¹.

Lapsitakuuta koskevan toteutettavuustutkimuksen tarkoituksena oli selvittää eurooppalaisen lapsitakuun mahdollista laajuutta, tarkastella sen täytäntöönpanon edellytyksiä sekä arvioida aikaansaataavaa EU:n lisäarvoa. Tutkimuksessa keskityttiin neljään sosiaalisesti haavoittuvassa asemassa olevaan lapsiryhmään, jotka olivat kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset, vammaiset lapset, maahanmuuttajataustaiset lapset (mukaan lukien pakolaislapset) ja epävarmassa perhetilanteessa elävät lapset. Tutkimuksessa selvitettiin, olisiko näille lapsiryhmille mahdollista taata viiden keskeisen palvelun eli maksuttoman terveydenhuollon, maksuttoman

⁵⁰ Feasibility Study for a Child Guarantee, Final Report, Euroopan komissio 2020.

⁵¹ Study on the economic implementing framework of a possible EU Child Guarantee Scheme including its financial foundation, Final Report, Euroopan komissio 2020.

koulutuksen, maksuttoman varhaiskasvatuksen, riittävän asunnon ja terveellisen ravinnon saanti.

Tutkimuksessa todettiin, että edellä mainittujen lapsiryhmien mahdollisuutta saada näitä keskeisiä palveluita on todellakin parannettava. Puutteilla palveluiden saannissa voi olla lyhyt- ja pitkäaikaisia vaikutuksia niin lapsiin itseensä kuin koko yhteiskuntaan. Peruspalveluiden on oltava kaikille avoimia, jotta avun tarpeessa olevat lapset hyötyvät niistä kaikilta osin ilman leimaamista tai erottelua. Vaikka palveluiden saannin varmistaminen olisi tärkeä tekijä lasten sosiaalisen syrjäytymisen torjunnassa, sen olisi oltava osa laajempaa toimien kokonaisuutta, kuten Investoidaan lapsiin -suosituksessa kehoitettiin, ja se olisi toteutettava mahdollistavien sosiaalipoliittisten puitteiden avulla. EU:n rahoituksella on myös runsaasti potentiaalia toimia tehokkaammin ja olla strategisemmassa roolissa palveluiden saannin tukemisessa.

Toteutettavuustutkimusta täydentävässä selvityksessä mahdollisen lapsitakuujärjestelmän ja sen rahoitusperustan taloudellisista täytäntöönpanopuitteista tutkittiin, millaisia kustannuksia ja hyötyjä toimivaltaisille viranomaisille muodostuisi, jos kaikille avun tarpeessa oleville lapsille taattaisiin eurooppalaisen lapsitakuun kattaman viiden palvelun syrjimätön saanti. Selvityksessä todettiin, että hyötynä olisivat lyhyen tähtäimen vaikutukset lasten elämään ja pitkän tähtäimen vaikutukset yhteiskuntaan, lasten mahdollisuuksiin aikuisina ja tuleviin julkisiin menoihin. Selvityksessä osoitettiin, että maksuttomien kouluaterioiden ja maksuttoman laadukkaan varhaiskasvatuksen tarjoamisesta avun tarpeessa oleville lapsille sekä heidän koulunkäynnistä johtuvien maksujensa poistamisesta aiheutuvat kustannukset ovat suhteellisen alhaiset, etenkin verrattuna toimenpiteistä mahdollisesti saataviin merkittäviin hyötyihin.

Komissio toteuttaa Euroopan parlamentin pyynnöstä ja yhteistyössä Unicefin kanssa Bulgariassa, Kroatiaassa, Kreikassa ja Italiassa pilottihankkeita, joissa toimenpiteiden vaikutuksia testataan käytännössä. Toimintapoliittisia puitteita tutkitaan Saksassa, Liettuassa ja Espanjassa. Näin saadaan arvokasta tietoa ehdotetun suosituksen täytäntöönpanovaihetta varten.

• **Vaikutustenarviointi**

Ehdotetussa välineessä eli neuvoston suosituksessa annetaan ohjeistusta siitä, miten eurooppalainen lapsitakuu olisi pantava täytäntöön, mutta siinä annetaan myös jäsenvaltioille joustovaraa toimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa kansallisten käytäntöjensä mukaisesti. Tästä syystä vaikutustenarviointia ei tarvita.

Suosituksen vaikutukset eivät riipu ainoastaan siitä, millä tavoin jäsenvaltiot toteuttavat toimenpiteet. Merkitystä on myös maakohtaisilla olosuhteilla, kuten makrotaloudellisella tilanteella, sosiaaliturvajärjestelmien ja sosiaalipalveluiden rakenteella sekä työmarkkinoiden toiminnalla. Näiden tekijöiden vuoksi ehdotuksen tarkkoja vaikutuksia on vaikea tarkastella erillään muista tekijöistä.

Suositukseen liittyvässä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa on katsaus merkittävimpiin haasteisiin, jotka liittyvät lasten sosiaaliseen syrjäytymiseen, sekä puutteisiin, jotka estävät palveluiden yhdenvertaisen saannin avun tarpeessa olevilta lapsilta. Valmisteluasiakirjassa on myös alustava selvitys suosituksen tuloksellisuudesta ja mahdollisista vaikutuksista.

Selvityksessä on hyödynnetty sekä sisäistä että ulkoista asiantuntemusta. Se perustuu myös lukuisiin seurantatoimiin ja vertaisoppimiseen sekä kohdennettujen kuulemisten aikana saatuun palautteeseen. Ehdotuksessa esitetyt toimenpiteet on muotoiltu näiden pohjalta.

Lisäksi ehdotetaan tiedonkeruun kehittämistä EU:n tasolla, jotta jäsenvaltioissa toteutettavien toimenpiteiden seuranta voitaisiin parantaa. Ehdotukseen on lisätty kohta, joka koskee suosituksen täytäntöönpanon edistymisen tarkastelua ensimmäisen täytäntöönpanojakson jälkeen.

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Ei sovelleta.

- **Perusoikeudet**

Eurooppalaisella lapsitakuulla edistetään osaltaan lasten oikeutta heidän hyvinvointinsa kannalta välttämättömään suojeluun ja hoitoon (EU:n perusoikeuskirjan 24 artikla) sekä perheen oikeudellista, taloudellista ja yhteiskunnallista suojaa (33 artikla).

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia unionin talousarvioon.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Ehdotuksen mukaan komissio seuraa suosituksen täytäntöönpanoa talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä tarkistetun sosiaali-indikaattoreiden tulostaulun avulla, jossa on mukana uusi köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevia lapsia koskeva pääindikaattori.

Ehdotuksessa suositellaan, että jäsenvaltiot nimittävät kansallisen lapsitakuukoordinaattorin, jolla on riittävät resurssit ja valtuudet ja joka huolehtii suosituksen täytäntöönpanon tehokkaasta koordinoinnista ja seurannasta sekä toimii komission yhteyshenkilönä. Komissio tekee yhteistyötä lapsitakuukoordinaattoreiden sekä sosiaalisen suojelun komitean kanssa mahdollistaakseen vastavuoroisen oppimisen (esimerkiksi vertaisarviointien tai vertaisneuvonnan avulla), kokemusten jakamisen, parhaiden käytäntöjen vaihtamisen sekä eurooppalaisen lapsitakuun täytäntöönpanemiseksi toteutettujen jäsenvaltioiden toimien seurannan.

Komissio raportoi säännöllisesti sosiaalisen suojelun komitealle suosituksen täytäntöönpanosta jäsenvaltioiden kahden vuoden välein toimittamien raporttien perusteella.

Komissio pyrkii arvioimaan tämän suosituksen täytäntöönpanoa laatimalla yhteistyössä sosiaalisen suojelun komitean kanssa yhteisen seurantakehyksen, johon kuuluu määrällisiä ja laadullisia indikaattoreita. Komissio ja sosiaalisen suojelun komitea tekevät yhteistyötä parantaakseen aihepiiriä koskevan tiedon saatavuutta, kattavuutta ja merkityksellisyyttä EU:n tasolla.

Ensimmäisen täytäntöönpanojakson jälkeen komissio arvioi suosituksen täytäntöönpanon edistymistä ja laatii neuvostolle raportin viiden vuoden kuluttua suosituksen hyväksymisestä.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Suosituksen 1 ja 2 kohdassa määritellään suosituksen tavoite ja sen henkilöllinen soveltamisala eli suosituksen kohderyhmään kuuluvat lapset.

Suosituksen 3 kohdassa esitetään ehdotuksessa sovellettavat määritelmät.

Suosituksen keskeinen sisältö esitetään 4 ja 5 kohdassa. Näissä kohdissa jäsenvaltioita kehoitetaan takaamaan avun tarpeessa oleville lapsille varhaiskasvatuksen, koulutuksen,

kouluissa tapahtuvan toiminnan, vähintään yhden jokaisena koulupäivänä tarjottavan terveellisen aterian sekä terveydenhuollon tosiasiallinen ja maksuton saanti. Lisäksi jäsenvaltioita kehoitetaan takaamaan avun tarpeessa oleville lapsille terveellisen ravinnon ja riittävän asunnon tosiasiallinen saanti. Jäsenvaltioiden olisi tunnistettava avun tarpeessa olevat lapset ja otettava tämän ryhmän sisällä huomioon erityiset huono-osaisuuden muodot, joista avun tarpeessa olevat lapset kärsivät.

Suosituksen 6 kohdassa mainitaan, millaisilla toimilla jäsenvaltioiden olisi luotava mahdollistavat toimintapoliittiset puitteet, joilla voidaan puuttua sosiaaliseen syrjäytymiseen ja katkaista sukupolvesta toiseen jatkuva huono-osaisuuden kierre, sekä suositellaan tätä varten erilaisia politiikkatoimia.

Suosituksen 7–10 kohdassa suositellaan kansallisia toimenpiteitä, jotka jäsenvaltioiden olisi toteutettava, jotta eurooppalainen lapsitakuu toteutuu käytännössä.

Suosituksen 11 kohdassa vahvistetaan hallinto- ja raportointimekanismit. Niiden yhteydessä suositellaan, että jäsenvaltiot

- nimittävät kansalliset lapsitakuukoordinaattorit, jotka koordinoivat ja seuraavat suosituksen täytäntöönpanoa;
- ottavat asiaankuuluvat sidosryhmät mukaan avun tarpeessa olevien lasten tunnistamiseen ja niiden esteiden määrittämiseen, joita heillä on suosituksen kattamien palveluiden saannissa ja hyödyntämisessä, ja ottavat tässä huomioon kansalliset, alueelliset ja paikalliset järjestöt ja olosuhteet;
- toimittavat komissiolle suosituksen täytäntöönpanoa koskevan kansallisen toimintasuunnitelman;
- toteuttavat toimia avun tarpeessa olevien lasten tavoittamiseksi;
- osallistavat asiaa käsittelevät sidosryhmät kansallisen toimintasuunnitelman laatimiseen, toteuttamiseen, seurantaan ja arviointiin;
- raportoivat säännöllisesti komissiolle.

Suosituksen 12 kohdassa vahvistetaan täytäntöönpano-, seuranta- ja arviointimekanismit sekä ilmaistaan, että neuvosto suhtautuu myönteisesti komission aikomukseen, jonka mukaan komissio

- hyödyntää talouspolitiikan eurooppalaista ohjausjaksoa suosituksen täytäntöönpanon seurannassa;
- tekee yhteistyötä sosiaalisen suojelun komitean ja kansallisten lapsitakuukoordinaattoreiden kanssa;
- raportoi säännöllisesti edistymisestä sosiaalisen suojelun komitealle;
- laatii seurantakehyksen ja kehittää sopivat indikaattorit yhteistyössä sosiaalisen suojelun komitean kanssa;
- tarkastelee suosituksen täytäntöönpanoa ja raportoi siitä neuvostolle viimeistään viiden vuoden kuluttua suosituksen antamisesta;
- tehostaa tiedotus- ja viestintätoimia ja tulosten levittämistä.

Ehdotus

NEUVOSTON SUOSITUS**eurooppalaisen lapsitakuun perustamisesta**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 292 artiklan yhdessä sen 153 artiklan 2 kohdan ja 153 artiklan 1 kohdan j alakohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklan 3 kohdan mukaan unioni torjuu sosiaalista syrjäytymistä ja syrjintää sekä edistää naisten ja miesten tasa-arvoa ja lapsen oikeuksien suojelua.
- (2) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 9 artiklan mukaan unioni ottaa politiikkansa ja toimintansa määrittelyssä ja toteuttamisessa huomioon korkean työllisyystason edistämiseen, riittävän sosiaalisen suojelun takaamiseen, sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseen sekä korkeatasoiseen koulutukseen ja ihmisten terveyden korkeatasoiseen suojeluun liittyvät vaatimukset.
- (3) SEUT-sopimuksen 151 artiklan mukaan unionin ja jäsenvaltioiden tavoitteena on työllisyyden edistäminen, elin- ja työolojen kohentaminen, riittävä sosiaalinen suojeleminen, työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu, inhimillisten voimavarojen kehittäminen tarkoituksena saavuttaa korkea ja kestävä työllisyystaso, ja syrjäytymisen torjuminen. SEUT-sopimuksen 153 artiklan 1 kohdan j alakohdassa määrätään, että näiden tavoitteiden toteuttamiseksi unioni tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimintaa sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi.
- (4) Euroopan unionin perusoikeuskirjan 24 artiklassa tunnustetaan lapsen oikeus hänen hyvinvoinnilleen välttämättömään suojeluun ja huolenpitoon ja todetaan, että kaikissa lasta koskevissa viranomaisten tai yksityisten laitosten toimissa on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. Euroopan unionin perusoikeuskirjan 33 artiklassa varmistetaan perheen oikeudellinen, taloudellinen ja yhteiskunnallinen suoja.
- (5) Strasbourgissa 3 päivänä toukokuuta 1996 tehdyn uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan 17 artiklassa vahvistetaan sitoutuminen sen varmistamiseen, että lapset saavat tarvitsemansa huolenpidon, tuen, kasvatuksen ja koulutuksen.
- (6) Kaikki jäsenvaltiot ovat ratifioineet 20 päivänä marraskuuta 1989 tehdyn lapsen oikeuksia koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen, jonka 18, 24, 27, 28 ja 31 artiklassa määrätään, että sopimusvaltiot tunnustavat lapsen oikeuden saada asianmukaista apua valtiolta, oikeuden nauttia parhaasta mahdollisesta terveydentilasta sekä terveystalouksista, oikeuden riittävään elintasoon ja koulutukseen sekä oikeuden lepoon ja virkistystoimintaan ja vapaaseen osallistumiseen kulttuurielämään ja taiteisiin.

- (7) Unioni ja kaikki sen jäsenvaltiot ovat ratifioineet vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen⁵², jonka 7 artiklassa määrätään, että sopimuspuolet toteuttavat kaikki tarvittavat toimet varmistaakseen, että vammaiset lapset voivat nauttia kaikista ihmisoikeuksista ja perusvapauksista täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti muiden lasten kanssa.
- (8) Unioni on yhdessä jäsenvaltioiden kanssa täysin sitoutunut toimimaan edelläkävijänä YK:n Agenda 2030 -toimintaohjelman ja kestävä kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanossa, mukaan lukien tavoitteet, jotka koskevat köyhyyden poistamista, terveellisen elämän varmistamista ja hyvinvoinnin edistämistä sekä kaikille avoimen, tasa-arvoisen ja laadukkaan koulutuksen varmistamista.
- (9) Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio esittivät marraskuussa 2017 Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan julistuksen, jossa esitetyillä 20 periaatteella tuetaan oikeudenmukaisia ja moitteettomasti toimivia työmarkkinoita ja hyvinvointijärjestelmiä. Pilarin 11. periaate koskee lasten oikeutta kohtuuhintaiseen varhaiskasvatukseen, laadukkaaseen hoitoon ja suojeluun köyhyyttä vastaan sekä erityisiä toimia heikommista lähtökohdista tulevien lasten yhtäläisten mahdollisuuksien edistämiseksi.
- (10) Komissio antoi 20 päivänä helmikuuta 2013 suosituksen 2013/112/EU ”Investoidaan lapsiin – murretaan huono-osaisuuden kierre”⁵³. Suosituksessa esitetään lasten köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vähentämistä ja lasten hyvinvoinnin edistämistä koskeva yhdenmukainen lähestymistapa, joka perustuu kolmeen pilariin: riittävien resurssien saanti; laadukkaiden palvelujen saanti; ja lasten oikeus osallistua.
- (11) Euroopan parlamentti kehotti 24 päivänä marraskuuta 2015 antamassaan päätöslauselmassa⁵⁴ komissiota ja jäsenvaltioita ottamaan käyttöön lapsitakuun, jossa otettaisiin ensisijaisesti huomioon köyhyydessä elävät lapset ja heidän mahdollisuutensa saada palveluita. Lisäksi Euroopan parlamentti kehotti 11 päivänä maaliskuuta 2021 antamassaan päätöslauselmassa⁵⁵ komissiota esittämään ehdotuksensa eurooppalaisen lapsitakuun perustamisesta vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä ja jäsenvaltioita hyödyntämään lapsiköyhyyden ja syrjäytymisen torjuntaan suunnattavissa investoinneissa kaikkia mahdollisia resursseja, EU:n rahastot mukaan lukien, ja ottamaan käyttöön lapsitakuuta koskevia kansallisia toimintasuunnitelmia.
- (12) TSTK-neuvoston (työllisyys, sosiaalipolitiikka, terveys ja kuluttaja-asiat) 24 ministeriä allekirjoittivat joulukuussa 2020 yhteisen julkilausuman ”Overcoming poverty and social exclusion – mitigating the impact of COVID-19 on families – working together to develop prospects for strong children”, jossa vaaditaan eurooppalaisen lapsitakuun perustamista suosituksen 2013/112/EU ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin yhteisten periaatteiden ja yhdenmukaisen lähestymistavan pohjalta. Ministerit vahvistivat, että mahdollisuus maksuttomaan terveydenhuoltoon ja koulutukseen, kohtuuhintaiseen varhaiskasvatukseen sekä kohtuulliseen asuntoon ja

⁵² Neuvoston päätös, tehty 26 päivänä marraskuuta 2009, vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta (EUVL L 23, 27.1.2010, s. 35).

⁵³ Komission suositus 2013/112/EU, annettu 20 päivänä helmikuuta 2013, ”Investoidaan lapsiin – murretaan huono-osaisuuden kierre” (EUVL L 59, 2.3.2013, s. 5).

⁵⁴ Euroopan parlamentin päätöslauselma 24. marraskuuta 2015 epätasa-arvoisuuden ja erityisesti lapsiköyhyyden vähentämisestä (2014/2237(INI)).

⁵⁵ Euroopan parlamentin päätöslauselma 11. maaliskuuta 2021 lasten oikeuksista lapsen oikeuksia koskevaa EU:n strategiaa silmällä pitäen (2021/2523(RSP)).

riittävään ravitsemukseen ovat köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevien lasten kannalta keskeisen tärkeitä asioita.

- (13) Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevalla toimintasuunnitelmalla⁵⁶ annetaan uutta pontta köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnalle unionissa erityisesti asettamalla tavoitteeksi vähentää köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevien määrää vuoteen 2030 mennessä 15 miljoonalla henkilöllä, joista vähintään viiden miljoonan olisi oltava lapsia.
- (14) Lapsen oikeuksia koskeva kattava EU:n strategia⁵⁷ auttaa vahvistamaan lasten osallistumista yhteiskuntaan, suojaamaan heikossa asemassa olevia lapsia, kuten niitä, joilla sosioekonomisen syrjäytymisen riski on suuri, sekä suojaamaan lasten oikeuksia verkossa, edistämään lapsiystävällistä oikeudenkäyttöä ja ehkäisemään ja torjumaan lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa. Strategian tarkoituksena on myös torjua lasten syrjintää esimerkiksi heidän – tai heidän vanhempiensa – sukupuolen tai sukupuolisen suuntautumisen perusteella.
- (15) Tämän suosituksen tavoitteena on ehkäistä ja torjua sosiaalista syrjäytymistä takaamalla eräiden keskeisten palveluiden saanti avun tarpeessa oleville lapsille. Avun tarpeessa olevilla lapsilla tarkoitetaan köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevia alle 18-vuotiaita henkilöitä.⁵⁸
- (16) Keskeisten palveluiden tosiasiallisen saannin tai tosiasiallisen ja maksuttoman saannin varmistamiseksi jäsenvaltioiden olisi – kansallisten olosuhteiden ja lähestymistapojen mukaisesti – joko järjestettävä ja tarjottava tällaiset palvelut tai myönnettävä riittävät etuudet, jotta avun tarpeessa olevien lasten vanhemmat tai huoltajat pystyvät kattamaan näistä palveluista aiheutuvat kustannukset.
- (17) Köyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminen uhkaavat EU:ssa lähes 18:aa miljoonaa lasta. Yksi tärkeimmistä lasten sosiaaliseen syrjäytymiseen vaikuttavista tekijöistä on keskeisten palveluiden epäyhdenvertainen saanti, sillä nämä palvelut ovat olennaisia hyvinvoinnin ja sosiaalisten, kognitiivisten ja emotionaalisten taitojen kehittymisen kannalta. Köyhyydessä elävät tai muita heikommista lähtökohdista tulevat lapset kohtaavat todennäköisemmin esteitä varhaiskasvatuksen, kaikille avoimen koulutuksen, terveydenhuollon, terveellisen ravinnon ja riittävän asunnon saannissa. He aloittavat elämänsä epäsuotuisassa asemassa, millä voi olla pitkän aikavälin vaikutuksia heidän kehitykseensä ja tulevaisuudennäkymiinsä.
- (18) Sosiaalisen syrjäytymisen periytyminen sukupolvelta toiselle vaarantaa sosiaalisen yhteenkuuluvuuden sukupolvien ajan ja aiheuttaa hyvinvointivaltiolle lisäkustannuksia, mikä heikentää taloudellista ja sosiaalista palautumiskykyä. Parantamalla avun tarpeessa olevien lasten yhtäläisiä mahdollisuuksia saada keskeisiä palveluita voidaan merkittävästi tehostaa toimia sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Näin myös edistetään avun tarpeessa olevien lasten yhtäläisiä mahdollisuuksia ja torjutaan lapsiköyhyyttä.
- (19) Epäkohtiin puuttuminen nuoresta iästä alkaen on myös pitkällä aikavälillä kustannustehokas investointi, koska se paitsi edistää lasten osallisuutta ja heidän sosioekonomista asemaansa aikuisena, hyödyttää myös taloutta ja yhteiskuntaa, kun he

⁵⁶

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskeva toimintasuunnitelma, COM(2021) 102 final.

⁵⁷

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Lasten oikeuksia koskeva EU:n strategia, COM(2021) 142/1.

⁵⁸

Tällä tarkoitetaan lapsia, jotka ovat köyhyysvaarassa, jotka kärsivät vakavasta aineellisesta puutteesta tai jotka asuvat hyvin alhaisen työssäkäyntiasteen kotitalouksissa.

integroituvat paremmin työmarkkinoille ja sosiaaliseen elämään. Investoimalla lasten yhtäläisiin mahdollisuuksiin luodaan perusta kestäväälle ja osallistavalle kasvulle sekä tuetaan oikeudenmukaisia ja sopeutumiskykyisiä yhteiskuntia ja ylöspäin tapahtuvaa sosiaalista lähentymistä. Näin myös lievennetään epäsuotuisan väestökehityksen vaikutuksia vähentämällä osaamis- ja työvoimapulaa ja varmistamalla toimien parempi alueellinen kattavuus, samalla kun hyödynnetään vihreän ja digitaalisen siirtymän tuomia mahdollisuuksia.

- (20) Laadukkaan ja kaikille avoimen varhaiskasvatuksen ja koulutuksen yhdenvertainen saanti on olennaisen tärkeää, jotta voidaan katkaista sosiaalisen syrjäytymisen periytyminen ja varmistaa epäsuotuisassa asemassa olevien lasten yhtäläiset mahdollisuudet. Varhaiskasvatuksen rajallinen saatavuus ja korkeat kustannukset voivat kuitenkin muodostaa esteen pienituloisten perheiden lapsille. Heidän osallistumisasteensa varhaiskasvatukseen on huomattavasti alempi, mikä johtaa myöhemmin heikompiin koulutustuloksiin ja yleisempään koulunkäynnin keskeyttämiseen, etenkin maahanmuuttajataustaisten ja romanilasten keskuudessa. Vammaisten ja erityisopetusta tarvitsevien lasten erottelu ja syrjintä yleisopetukseen pääsyssä on edelleen haaste. Oppilaitoksen valinnassa on otettava huomioon lapsen etu. Koska koulutusjärjestelmien piiriin tulee yhä enemmän maahanmuuttajataustaisia lapsia, on estettävä kouluympäristöjen eriytyminen ja mukautettava opetusmenetelmiä.
- (21) Merkittävä osa oppimista, muun muassa sosiaalisten taitojen hankkiminen, tapahtuu urheilun, vapaa-ajan ja kulttuuritoiminnan yhteydessä. Tällaiset toimet ovat osoittautuneet hyödyllisiksi erityisesti heikommista lähtökohdista tuleville lapsille. Tietyillä lapsiryhmillä ei kuitenkaan välttämättä ole joko varaa osallistua niihin tai heidän osallistumistaan haittaavat asianmukaisen infrastruktuurin tai esteettömyyden puute tai kieliongelmat.
- (22) Pienituloisten perheiden lasten on vaikeampi saada myös tiettyjä terveydenhuoltopalveluita, kuten hammashoitoa tai apuvälineitä, kuten hammastukia tai silmälaseja. Heillä on myös vähemmän mahdollisuuksia ja resursseja hyötyä sairauksien ehkäisyä ja terveyden edistämistä koskevista ohjelmista. Tuloköyhyys ja muut sosiaaliset tekijät vaikuttavat merkittävästi lasten yleiseen kehitykseen ja terveyteen, myös mielenterveyteen, ja lisäävät terveysongelmien riskiä myöhemmällä iällä. Varhainen puuttuminen ja ennaltaehkäisy ovat olennaisen tärkeitä. Sairauksien ehkäisemistä ja terveyden edistämistä koskevien julkisten ohjelmien, kuten rokotusohjelmien, saatavuuden parantaminen ja vanhemmuuden tukeminen voivat osaltaan parantaa tuloksia.
- (23) Terveellisen ja kestävä ravinnon saanti on haaste erityisesti pienituloisille perheille. Terveellistä ruokavaliota ja ravitsemusta koskevilla ohjelmilla voidaan edistää puuttumista ongelmiin, jotka liittyvät puutteelliseen ruokavalioon, liikunnan puutteeseen, liikalihavuuteen tai alkoholin ja tupakan käyttöön. Näin voidaan vähentää aliravitsemusta ja heikkolaatuista ravitsemusta, jotka ovat yleisempiä muita heikommista lähtökohdista tulevien lasten keskuudessa. Covid-19-pandemiasta saadut kokemukset ovat osoittaneet kouluruokaohjelmien tärkeyden, kun osa lapsista jäi sulkutoimien seurauksena äkillisesti vaille säännöllistä ravinnon lähdettä.⁵⁹
- (24) Lapsilla, joiden perhe on pienituloinen tai jotka ovat maahanmuuttajataustaisia tai kuuluvat rodulliseen tai etniseen vähemmistöön, on suurempi riski joutua asumaan erittäin puutteellisissa ja ahtaissa oloissa ja kärsiä energiaköyhyydestä tai joutua

59

Sosiaalisen suojelun komitean laatima vuotta 2020 koskeva vuosikatsaus sosiaalisen suojelun kehityksen seurantavälineestä ja sosiaalisen suojelun ohjelmien kehityksestä. Raportti keskeisistä sosiaalisista haasteista ja keskeiset viestit, s. 58.

asunnottomaksi. Asumiskulut ovat suuri rasite erityisesti yksinhuoltajatalouksille. Riittävän asunnon tarjoaminen ja sen varmistaminen, että lapset ja heidän perheensä saavat asianmukaiset asuinolot hätämajoituksessa, on merkittävä keino torjua lasten sosiaalista syrjäytymistä ja minimoida asunnottomuuden riski. Lasten laitoshoidon vähentämiseksi lasten sijoittamista laitoshoitoon olisi käytettävä vain viimesijaisena keinona, lapsen etu huomioon ottaen. Sen sijaan olisi edistettävä yhteisöperustaisia hoitopalveluita tai perhehoitoa. Laitoshoidosta poistuvien lasten tukeminen edistäisi heidän mahdollisuuttaan itsenäiseen asumiseen ja sosiaalista integraatiotaan.

- (25) Covid-19-pandemialla voi olla kauaskantoisia vaikutuksia perheiden ja lasten taloudelliseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin, ja se vaikuttaa todennäköisesti suhteettoman paljon muita heikommista lähtökohdista tuleviin lapsiin. Pieni- ja keskituloiset ryhmät kärsivät muita todennäköisemmin tulonmenetyksistä, millä voi olla merkittävä vaikutus kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin työttömyyden lisääntymisen ja rajallisten etätyömahdollisuuksien vuoksi. Kriisin odotetaan pahentavan vallitsevaa eriarvoisuutta ja todennäköisesti lisäävän köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevien kotitalouksien määrää. Se aiheuttaa myös huomattavia paineita palveluiden saatavuudelle. Erilaisista huono-osaisuuden muodoista kärsivät lapset kuuluvat covid-19-pandemian pahimmin koettelemiin ryhmiin. Etäopiskelu on ollut vaikeaa monille lapsille, jotka eivät voi saada kotona tarvitsemaansa tukea perheeltään, joilta puuttuu taitoja tai laitteita tai jotka asuvat syrjäisillä tai maaseutualueilla, missä digitaalinen infrastruktuuri on riittämätöntä.
- (26) Lasten sosiaalisen syrjäytymisen torjuminen ja covid-19-pandemian sosioekonomisten seurausten lieventäminen edellyttävät yhdenmukaisia, henkilökeskeistä ja moniulotteista lähestymistapaa ja mahdollistavia toimintapoliittisia puitteita. Yhteistyön ja koordinoinnin vahvistaminen eri tasoja edustavien palveluiden välillä on tehokasta ongelmien ennaltaehkäisyä ja tukee lasten sosiaalista osallisuutta. Sen lisäksi, että varmistetaan keskeisten palveluiden saanti kaikilla alueilla, myös investoimalla palvelujen infrastruktuuriin ja työvoimaan, on myös parannettava tähän liittyvien toimintapolitiikkojen tuloksellisuutta ja merkityksellisuutta, yhdistettävä ehkäiseviä ja korjaavia toimenpiteitä ja hyödynnettävä olemassa olevia unionin välineitä parhaalla mahdollisella tavalla.
- (27) Talouspolitiikan eurooppalaiseen ohjausjaksoon kuuluvassa talous- ja työllisyystoimien koordinoinnissa ja sen tueksi laaditussa sosiaali-indikaattoreiden tulostaulussa on nostettu esiin lasten köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen muodostama haaste, ja useat jäsenvaltiot ovatkin saaneet aiheetta koskevia maakohtaisia suosituksia. Työllisyyspolitiikan suuntaviivoissa korostetaan, kuinka tärkeää on huolehtia tiettyjen palveluiden, kuten varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja terveydenhuollon, saatavuudesta kaikille, myös lapsille, sillä niiden saanti on välttämätöntä yhtäläisten mahdollisuuksien varmistamiseksi.
- (28) Unionin rahoituksella voidaan tukea eurooppalaisen lapsitakuun täytäntöönpanoa ja muita tukitoimia. Kaikkien jäsenvaltioiden on varattava ehdotetun Euroopan sosiaalirahasto plussan⁶⁰ puitteissa asianmukainen rahoitus lasten köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaan. Niissä jäsenvaltioissa, joissa köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevien lasten osuus on unionin keskiarvoa suurempi, tämän rahoituksen on oltava vähintään viisi prosenttia Euroopan sosiaalirahasto plussan kansallisista määrärahoista. Myös Euroopan aluekehitysrahastosta ja InvestEU-ohjelmasta tuetaan investointeja mahdollistavaan infrastruktuuriin, kuten sosiaaliseen

60

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+), COM(2018) 382 final.

asuntotuotantoon ja varhaiskasvatuspalveluihin, sekä laitteisiin ja laadukkaiden peruspalveluiden saatavuuteen. Osana Euroopan elpymissuunnitelmaa ja Next Generation EU -välinettä tarjotaan EU:n lisärahoitusta elpymis- ja palautumistukivälineestä uudistuksiin, investointeihin ja toimintapolitiikkoihin seuraavan sukupolven, lasten ja nuorten hyväksi, esimerkiksi koulutuksen ja osaamisen kehittämiseksi. Toimet olisi sisällytettävä kansallisiin elpymis- ja palautumissuunnitelmiin⁶¹. Teknisen tuen välineestä voidaan tukea jäsenvaltioita rakenneuudistusten suunnittelussa ja toteuttamisessa koulutuksen, sosiaalipalveluiden, oikeusjärjestelmän ja terveydenhuollon alalla; tämä voi tarkoittaa myös monialaisten uudistusten toteuttamista lapsiköyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi.

- (29) Jäsenvaltiot voivat hyödyntää myös EU:n vuosien 2017–2023 koulumaito-, kouluhedelmä- ja kouluvihannesjärjestelmää, jonka tavoitteena on, että terveelliset elintarvikkeet olisivat helpommin lasten saatavilla ja että he ymmärtäisivät paremmin terveellisen ja kestävästi tuotetun ruoan hyödyt.
- (30) Tämä suositus olisi pantava täytäntöön kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin olosuhteisiin mukautettujen kansallisten toimintasuunnitelmien avulla. Tällaisissa kansallisissa toimintasuunnitelmissa olisi yksilöitävä avun tarpeessa olevat lapset ja heidän kohtaamansa esteet tämän suosituksen kattamien palveluiden saannissa ja hyödyntämisessä. Tätä varten jäsenvaltioiden olisi otettava mukaan toimintaan asianomaiset sidosryhmät, mukaan lukien lasten oikeuksia edistävät kansalaisjärjestöt. Tämän suosituksen täytäntöönpanon edistymistä olisi seurattava säännöllisesti talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä, muun muassa kehittämällä asianmukaiset seurantaindikaattorit.
- (31) Tämä suositus täydentää suositusta 2013/112/EU, on osa Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan toimintasuunnitelman tuloksia ja täydentää myös lapsen oikeuksia koskevaa kattavaa EU:n strategiaa.
- (32) Tässä suosituksessa otetaan kaikilta osin huomioon toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteet. Se ei vaikuta kansallisen prosessioikeuden periaatteisiin eikä jäsenvaltioiden oikeusperinteisiin eikä sillä laajenneta unionin toimivaltaa,

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

EUROOPPALAISEN LAPSITAKUUN TAVOITE JA SOVELTAMISALA

- (1) Tämän suosituksen tavoitteena on ehkäistä ja torjua sosiaalista syrjäytymistä takaamalla eräiden keskeisten palveluiden saanti avun tarpeessa oleville lapsille.
- (2) Tätä suositusta sovelletaan avun tarpeessa oleviin lapsiin.

MÄÄRITELMÄT

- (3) Tässä suosituksessa tarkoitetaan
 - (a) 'avun tarpeessa olevilla lapsilla' köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevia alle 18-vuotiaita henkilöitä;

⁶¹ Elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta 12 päivänä helmikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241 mukaisesti (EUVL L 57, 18.2.2021, s 17–75).

- (b) 'maahanmuuttajataustaisilla lapsilla' lapsia, joilla on kolmannen maan kansalaisuus, heidän maahanmuuttajastatuksestaan riippumatta, sekä lapsia, joilla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus ja maahanmuuttajatausta vähintään yhden kolmannessa maassa syntyneen vanhempansa kautta;
- (c) 'epävarmassa perhetilanteessa elävillä lapsilla' lapsia, jotka altistuvat erilaisille sosiaaliselle syrjäytymiseen johtaville riskitekijöille, joita ovat esimerkiksi asuminen yksinhuoltajataloudessa, asuminen vammaisen vanhemman kanssa, asuminen kotitaloudessa, jossa on mielenterveysongelmia tai pitkäaikaissairautta, asuminen kotitaloudessa, jossa esiintyy päihteiden väärinkäyttöä tai perheväkivaltaa, sekä toiseen jäsenvaltioon muuttaneiden unionin kansalaisten lapsia, jotka ovat itse jääneet kotijäsenvaltioon, lapsia, joilla on teini-ikäinen äiti tai jotka ovat itse teini-ikäisiä äitejä sekä lapsia, joiden vanhempi on vankilassa;
- (d) 'tosiasiallisella saannilla' tilannetta, jossa kohtuuhintaiset, käytettävissä olevat, esteettömät ja hyvälaatuiset palvelut ovat oikea-aikaisesti saatavilla ja jossa niiden mahdolliset käyttäjät ovat tietoisia niiden olemassaolosta sekä siitä, kenellä on oikeus käyttää niitä;
- (e) 'tosiasiallisella ja maksuttomalla saannilla' tilannetta, jossa maksuttomat, käytettävissä olevat, esteettömät ja hyvälaatuiset palvelut ovat oikea-aikaisesti saatavilla ja jossa niiden mahdolliset käyttäjät ovat tietoisia niiden olemassaolosta sekä siitä, kenellä on oikeus käyttää niitä;
- (f) 'kouluissa tapahtuvalla toiminnalla' säännöllisen kouluajan puitteissa tai sen ulkopuolella tapahtuvaa, koulun järjestämää ja koulun opetussuunnitelmaan kuuluvaa tai siihen yhteydessä olevaa oppimista leikin, virkistykseen, urheilun tai kulttuurin avulla;
- (g) 'terveellisillä aterioilla' tai 'terveellisellä ravinnolla' monipuolisia aterioita, joista lapset saavat fyysisen ja henkisen kehityksensä sekä fysiologisten tarpeidensa mukaisen liikunnan edellyttämiä ravintoaineita;
- (h) 'riittävällä asunnolla' asuntoa, joka on voimassa olevien kansallisten teknisten normien mukainen, kohtuullisessa kunnossa, tarjoaa kohtuullisen lämpöihtiyyden ja on saatavilla kohtuulliseen hintaan.

KESKEISET SUOSITUKSET

- (4) Jäsenvaltioita kehoitetaan
 - (a) takaamaan avun tarpeessa oleville lapsille varhaiskasvatuksen, koulutuksen, kouluissa tapahtuvan toiminnan, vähintään yhden jokaisena koulupäivänä tarjottavan terveellisen aterian sekä terveydenhuollon tosiasiallinen ja maksuton saanti;
 - (b) takaamaan avun tarpeessa oleville lapsille terveellisen ravinnon ja riittävän asunnon tosiasiallinen saanti.
- (5) Jäsenvaltioiden olisi tunnistettava avun tarpeessa olevat lapset ja kansallisia yhdenmukaisia toimenpiteitä laatiessaan otettava, aina kun se on tarkoituksenmukaista, tämän ryhmän sisällä huomioon erityiset huono-osaisuuden muodot, joista kärsivät
 - (a) asunnottomat tai erittäin puutteellisissa asuinoloissa asuvat lapset;

- (b) vammaiset lapset;
- (c) maahanmuuttajataustaiset lapset;
- (d) rodulliseen tai etniseen vähemmistöön, etenkin romaneihin, kuuluvat lapset;
- (e) vaihtoehtoisessa hoidossa, etenkin laitoshoidossa, olevat lapset;
- (f) epävarmassa perhetilanteessa elävät lapset.

MAHDOLLISTAVAT TOIMINTAPOLIITTISET PUITTEET

- (6) Jäsenvaltioita kehoitetaan luomaan yhdenmetyt, mahdollistavat toimintapolitiittiset puitteet, joilla voidaan puuttua lasten sosiaaliseen syrjäytymiseen ja joissa päähuomio on sukupolvesta toiseen jatkuvan köyhyyden ja huono-osaisuuden kierteen katkaisemisessa ja covid-19-pandemian sosioekonomisten vaikutusten lieventämisessä. Tätä varten jäsenvaltioiden olisi tämän suosituksen täytäntöönpanon yhteydessä
- (a) varmistettava, että niiden kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason sosiaali-, koulutus-, terveydenhuolto-, ravitsemus- ja asuntopolitiikka ovat sopusoinnussa tämän suosituksen kanssa, ja mahdollisuuksien mukaan yhdenmetyllä tavalla parannettava näiden politiikkojen merkitystä lasten tukemisen kannalta;
 - (b) lisättävä investointeja koulutukseen sekä riittäviin terveydenhuolto- ja sosiaaliturvajärjestelmiin, jotta niillä voidaan vastata tuloksellisesti etenkin syrjäytymisvaarassa olevien lasten ja heidän perheidensä tarpeisiin;
 - (c) huolehdittava asianmukaisista politiikkatoimista ja riittävästä resursseista esimerkiksi tarjoamalla työmarkkinoille integroitumista tukevia toimenpiteitä vanhemmille tai huoltajille sekä toimeentulotukea perheille ja kotitalouksille, jotta taloudelliset esteet eivät ole lasten laadukkaiden palveluiden saannin tiellä;
 - (d) kiinnitettävä huomiota sosiaalisen syrjäytymisen alueelliseen ulottuvuuteen ja otettava huomioon lasten erityistarpeet eri kaupunki- ja maaseutualueilla, syrjäisillä tai eristyneillä alueilla yhdenmetyt ja monialaisen lähestymistavan perusteella;
 - (e) vahvistettava kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten, yhteisötalouden organisaatioiden, kansalaisjärjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa tehtävää yhteistyötä ja niiden osallistumista lapsia koskevan toimintapolitiikan ja lapsille suunnattujen laadukkaiden palveluiden suunnitteluun, toteutukseen ja seurantaan;
 - (f) toteutettava toimenpiteitä, joilla edistetään avun tarpeessa olevien lasten osallisuutta ja pyritään eroon heihin kohdistuvasta syrjinnästä ja leimaamisesta;
 - (g) tuettava strategisia investointeja lapsille suunnattuihin laadukkaisiin palveluihin, myös mahdollistavaan infrastruktuuriin ja pätevään työvoimaan;
 - (h) osoitettava tämän suosituksen täytäntöönpanoon riittävät resurssit ja hyödynnettävä parhaalla mahdollisella tavalla kansallista ja EU:n rahoitusta, etenkin Euroopan sosiaalirahasto plussaa, Euroopan aluekehitysrahastoa, REACT-EU-välinettä, InvestEU-ohjelmaa, elpymis- ja palautumistukivälinettä ja teknisen tuen välinettä.

VARHAISKASVATUS, KOULUTUS JA KOULUISSA TAPAHTUVA TOIMINTA, JOKAISENA KOULUPÄIVÄNÄ TARJOTTAVA TERVEELLINEN ATERIA

- (7) Jotta avun tarpeessa oleville lapsille pystytään takaamaan varhaiskasvatuksen, koulutuksen, kouluissa tapahtuvan toiminnan, vähintään yhden jokaisena koulupäivänä tarjottavan terveellisen aterian sekä terveydenhuollon tosiasiallinen ja maksuton saanti, jäsenvaltioita kannustetaan
- (a) yksilöimään taloudellisia ja muita esteitä, jotka haittaavat varhaiskasvatukseen, koulutukseen ja kouluissa tapahtuvaan toimintaan osallistumista, ja puuttumaan niihin;
 - (b) ryhtymään toimiin, joilla torjutaan ja vähennetään koulunkäynnin keskeyttämistä ja saadaan takaisin opintojen piiriin lapset, jotka ovat keskeyttäneet tai vaarassa keskeyttää yleissivistävän tai ammatillisen koulutuksensa;
 - (c) tarjoamaan oppimisvaikeuksista kärsiville lapsille tukea oppimiseen heidän kielellisten, kognitiivisten ja sivistyksellisten puutteidensa kompensoimiseksi;
 - (d) sovittamaan varhaiskasvatuksen ja oppilaitosten tilat ja oppimateriaalit vammaisten lasten tarpeiden mukaisiksi ja hyödyntämään kaikkien osallistumisen mahdollistavia opetus- ja oppimismenetelmiä; varmistamaan tätä varten, että saatavilla on päteviä opettajia ja muita opetusalan ammattilaisia, kuten psykologeja, puheterapeutteja, kuntouttajia tai koulunkäyntiavustajia;
 - (e) ottamaan käyttöön toimenpiteitä, joilla tuetaan kaikille avointa opetusta ja vältetään vain yhdelle ihmisryhmälle tarkoitettujen luokkien perustaminen varhaiskasvatuksessa ja oppilaitoksissa; tähän voi sisältyä myös etusijan tai muita varhaisemman käyttöoikeuden antaminen avun tarpeessa oleville lapsille;
 - (f) varmistamaan, että jokaisena koulupäivänä tarjotaan ainakin yksi terveellinen ateria;
 - (g) varmistamaan oppimateriaalien, myös kirjojen tai koulupuvun, saaminen tarvittaessa;
 - (h) tarjoamaan etäopetuksessa tarvittavat nopeat yhteydet, digitaaliset palvelut ja riittävät laitteet verkossa olevien oppimateriaalien saannin varmistamiseksi;
 - (i) huolehtimaan tarvittaessa kuljetuksista varhaiskasvatukseen ja oppilaitoksiin;
 - (j) varmistamaan yhtäläinen ja kaikille avoin mahdollisuus osallistua kouluissa tapahtuvaan toimintaan, myös koulun retkille;
 - (k) laatimaan puitteet oppilaitosten, paikallisyhteisöjen, sosiaalipalveluiden ja yhteisötalouden toimijoiden yhteistyölle, jonka tarkoituksena on tukea kaikille avointa koulutusta, tarjota iltapäivähoitoa ja mahdollisuuksia osallistua urheilu-, virkistys- ja kulttuuritoimintaan sekä rakentaa oppilaitoksista osallisuuden ja osallistumisen keskuksia ja investoida niihin.

TERVEYDENHUOLTO

- (8) Jotta avun tarpeessa oleville lapsille pystytään takaamaan laadukkaan terveydenhuollon tosiasiallinen ja maksuton saanti, jäsenvaltioita kehoitetaan
- (a) mahdollistamaan sairauksien ja kehityshäiriöiden, myös mielenterveyteen liittyvien, varhainen havaitseminen ja hoito sekä varmistamaan mahdollisuus osallistua säännöllisiin lääkärintarkastuksiin, myös hammas- ja näöntarkastuksiin, sekä seulontaohjelmiin; varmistamaan oikea-aikainen parantava ja kuntouttava jatkohoito, myös lääkkeiden, hoitojen ja apuvälineiden saanti sekä mahdollisuus osallistua rokotusohjelmiin;
 - (b) tarjoamaan vammaisille lapsille kohdennettuja kuntoutusohjelmia;
 - (c) toteuttamaan esteettömiä terveyden edistämiseen ja sairauksien ehkäisemiseen tarkoitettuja ohjelmia, jotka on suunnattu avun tarpeessa oleville lapsille ja heidän perheilleen sekä lasten parissa työskenteleville ammattilaisille.

TERVEELLINEN RAVINTO

- (9) Jotta avun tarpeessa oleville lapsille pystytään takaamaan riittävän ja terveellisen ravinnon tosiasiallinen saanti, myös EU:n kouluhedelmä-, kouluvihannes- ja koulumaitojärjestelmän avulla, jäsenvaltioita kannustetaan
- (a) tukemaan terveellisten aterioiden saantia myös koulupäivien ulkopuolella, myös rahallisen tai luontoissuorituksina annettavan tuen avulla;
 - (b) varmistamaan, että varhaiskasvatuksen ja oppilaitosten ravitsemusnormeissa otetaan huomioon erityisruokavalioiden tarpeet;
 - (c) rajoittamaan runsaasti rasvaa, suolaa tai sokeria sisältävien elintarvikkeiden mainontaa ja saatavuutta varhaiskasvatuksessa ja oppilaitoksissa;
 - (d) antamaan lapsille ja perheille asianmukaista tietoa lasten terveellisestä ravitsemuksesta.

RIITTÄVÄ ASUNTO

- (10) Jotta avun tarpeessa oleville lapsille pystytään takaamaan riittävän asunnon tosiasiallinen saanti, jäsenvaltioita kehoitetaan
- (a) varmistamaan, että asunnottomat lapset ja heidän perheensä saavat asianmukaisen majoituksen hätämajoituksessa ja että heidät siirretään nopeasti hätämajoituksesta pysyvään asuntoon ja heille tarjotaan tähän liittyviä sosiaali- ja neuvontapalveluita;
 - (b) arvioimaan ja tarvittaessa tarkistamaan kansallista, alueellista ja paikallista asuntopolitiikkaa ja ryhtymään toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että avun tarpeessa olevien lasten perheiden etu otetaan asianmukaisesti huomioon, myös energiaköyhyyteen puuttumalla; arvioinnin ja tarkistamisen olisi katettava myös sosiaalista asuntotuotantoa koskeva politiikka sekä asumistuet;
 - (c) tarjoamaan avun tarpeessa oleville lapsille ja heidän perheilleen etuoikeutettu ja nopea mahdollisuus saada sosiaalinen vuokra-asunto;
 - (d) lapsen etu huomioon ottaen estämään lasten sijoittaminen laitoshoitoon; varmistamaan lasten siirtyminen laitoshoidosta laadukkaaseen

yhteisöperustaiseen tai perhehoitoon ja tukemaan heidän itsenäistä asumistaan ja sosiaalista integraatiotaan.

HALLINTO JA RAPORTOINTI

- (11) Jotta varmistetaan hyvä hallintotapa, seuranta ja raportointi, jäsenvaltioita kehoitetaan ryhtymään seuraaviin toimenpiteisiin:

Kansalliset lapsitakuukoordinaattorit

- (a) nimittämään kansallinen lapsitakuukoordinaattori, jolla on riittävät resurssit ja valtuudet huolehtia tämän suosituksen täytäntöönpanon tuloksellisesta koordinoinnista ja seurannasta;

Avun tarpeessa olevien lasten tunnistaminen

- (b) osallistamaan asiaankuuluvat sidosryhmät tunnistamaan avun tarpeessa olevat lapset sekä esteet, joita heillä on tämän suosituksen kattamien palveluiden saannissa ja hyödyntämisessä, jotta toimenpiteet voidaan kohdentaa mahdollisimman tuloksellisesti avun tarpeessa oleville lapsille, kansalliset, alueelliset ja paikalliset järjestöt ja olosuhteet huomioon ottaen;

Kansalliset toimintasuunnitelmat

- (c) toimittamaan komissiolle kuuden kuukauden kuluessa tämän suosituksen hyväksymisestä sen täytäntöönpanoa koskeva toimintasuunnitelma, joka kattaa vuoteen 2030 ulottuvan ajanjakson ja jossa otetaan huomioon kansalliset, alueelliset ja paikalliset olosuhteet. Toimintasuunnitelmassa olisi mainittava etenkin seuraavat:
- i) avun tarpeessa olevien lasten ryhmät, jotka vastaavilla yhdennetyillä toimenpiteillä pyritään tavoittamaan;
 - ii) määrälliset ja laadulliset tavoitteet sille, paljonko ja millä tavoin avun tarpeessa olevia lapsia vastaavilla toimenpiteillä on määrä tavoittaa, kun otetaan huomioon alueelliset ja paikalliset erot;
 - iii) tämän suosituksen täytäntöönpanemiseksi suunnitellut tai toteutetut toimenpiteet, myös alue- ja paikallistasolla, sekä aikataulut ja tarvittavat taloudelliset resurssit;
 - iv) muut lasten sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi ja sukupolvesta toiseen jatkuvan huono-osaisuuden kierteen katkaisemiseksi suunnitellut tai toteutetut toimenpiteet, jotka perustuvat etenkin 6 kohdassa tarkoitettuihin mahdollistaviin toimintapoliittisiin puitteisiin;
 - v) kansalliset puitteet tämän suosituksen seurantaan ja arviointia sekä tähän suositukseen liittyvän tiedon keräämistä varten, myös 12 kohdan d alakohdassa tarkoitetun yhteisen seurantakehyksen luomiseksi.

Tavoittaminen

- (d) kehittämään tuloksellisia toimia, joilla avun tarpeessa olevat lapset ja heidän perheensä tavoitetaan etenkin alue- ja paikallistasolla sekä oppilaitosten, koulutettujen välittäjien, perhetukipalveluiden, kansalaisyhteiskunnan ja yhteisötalouden organisaatioiden kautta, jotta voidaan lisätä tietoisuutta tämän suosituksen kattamista palveluista sekä rohkaista niiden hyödyntämiseen ja tehdä siitä helpompaa;

Sidosryhmien osallistaminen

- (e) varmistamaan, että toimintasuunnitelman laatimisen, toteuttamisen, seurannan ja arvioinnin kaikkiin vaiheisiin osallistuu alueellisia ja paikallisia sekä muita asiaa käsitteleviä viranomaisia, lapsia sekä sidosryhmiä, jotka edustavat kansalaisyhteiskuntaa, kansalaisjärjestöjä ja oppilaitoksia sekä elimiä, jotka vastaavat sosiaalisen osallisuuden ja integroitumisen, lasten oikeuksien, kaikille avoimen koulutuksen ja syrjimättömyyden edistämisestä, kansalliset tasa-arvoelimet mukaan lukien;

Raportointi komissiolle

- (f) raportoimaan komissiolle kahden vuoden välein edistymisestä tämän suosituksen täytäntöönpanossa kansallisen toimintasuunnitelman mukaisesti.

TÄYTÄNTÖÖNPANO, SEURANTA JA ARVIOINTI

- (12) Neuvosto suhtautuu myönteisesti komission aikomukseen, jonka mukaan komissio
 - (a) seuraa edistymistä tämän suosituksen täytäntöönpanossa, mukaan lukien sen tulokset ja vaikutukset avun tarpeessa oleviin lapsiin, talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä, ja antaa jäsenvaltioille tarvittaessa maakohtaisia suosituksia;
 - (b) tekee yhteistyötä jäsenvaltioiden, kansallisten lapsitakuukoordinaattorien ja sosiaalisen suojelun komitean kanssa mahdollistaakseen vastavuoroisen oppimisen, kokemusten jakamisen, parhaiden käytäntöjen vaihtamisen sekä tämän suosituksen johdosta toteutettujen toimien seurannan kansallisten toimintasuunnitelmien mukaisesti;
 - (c) raportoi säännöllisesti sosiaalisen suojelun komitealle edistymisestä tämän suosituksen täytäntöönpanossa jäsenvaltioiden raporttien perusteella;
 - (d) yhteistyössä sosiaalisen suojelun komitean kanssa
 - i) laatii yhteisen seurantakehyksen ja kehittää yhdessä sovittuja määrällisiä ja laadullisia tulosindikaattoreita tämän suosituksen täytäntöönpanon arvioimiseksi;
 - ii) kehittää unionin tasolla vertailukelpoisten tietojen saatavuutta, laajuutta ja tarkoituksenmukaisuutta päätöksenteon tueksi; nämä tiedot koskevat esimerkiksi avun tarpeessa olevia lapsia ja heidän palveluiden saantiaan sekä lapsille suunnattujen etuuksien riittävyyttä ja kattavuutta;
 - (e) tarkastelee edistymistä tämän suosituksen täytäntöönpanossa ja raportoi siitä neuvostolle viimeistään viiden vuoden kuluttua suosituksen antamisesta;
 - (f) tehostaa tiedotus- ja viestintätoimia sekä tulosten ja hyviä käytäntöjä koskevien esimerkkien levittämistä unionin tasolla sekä jäsenvaltioiden ja asiaankuuluvien sidosryhmien keskuudessa.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*